

A05-1996

Jaarverslag 1996

Boekmanschting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Jaarverslag 1996

Het Amsterdams Historisch Museum vormt samen met Museum Willet-Holthuysen de Dienst Historische Musea van de gemeente Amsterdam. Als zodanig vallen deze musea onder de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Het Amsterdams Historisch Museum stelt zich ten doel om de historische verzameling van de stad Amsterdam te beheren, te behouden, selectief uit te breiden en voor een zo breed mogelijk publiek te ontsluiten en te presenteren. Ook wil het museum inzicht geven in het functioneren van de hedendaagse samenleving. Daartoe is kennis van het verleden noodzakelijk.

Dit algemene jaaroverzicht is een verslag van activiteiten. Het financiële en het sociale jaarverslag worden apart uitgegeven en zijn bij het secretariaat van het museum op te vragen.

Inhoud

3	Woord vooraf
6	Presentatie
6	Permanente tentoonstelling over de geschiedenis van Amsterdam
8	Tijdelijke tentoonstellingen
18	Evenementen
22	Educatie en publieksinformatie
25	Publicaties
	<i>Middenkatern</i>
	De renovatie van museum Willet-Holthuysen
	Bezoek aan een uniek historisch huis door Sanne Terlouw
27	Collectie
27	Korte geschiedenis van de collectie
28	Aanwinsten
29	Beheer en behoud
31	Archeologie
32	Samenwerking
32	Internationale samenwerking
32	Internationale contacten
33	Samenwerking met Amsterdamse instellingen
33	Stagiair(e)s
34	Bijlagen
34	Bezoekersaantallen
37	Bestuur van de Stichting Amsterdams Historisch Museum
37	Leden van het Genootschap Amsterdams Historisch Museum
38	Tentoonstellingen 1997
39	Annual Report Summary

Woord vooraf

Het museum draagt in zijn naam het woord 'historisch'. Misschien wekt dat de suggestie dat wij ons uitsluitend bezighouden met het verleden. Niets is minder waar. Het museum bruist van leven, doordat wij historie interpreteren als een schakel tussen heden en verleden. De manier waarop wij nu naar onze omgeving kijken, waarop wij nu handelen, is niet los te zien van hetgeen er in het verleden gebeurde. Juist hoe onze wortels in het verleden liggen, willen wij in het museum onder de aandacht brengen. In een museum kun je dat laten zien door het verleden te tonen, maar je kunt er ook voor kiezen om het heden op de voorgrond te plaatsen. Het mooiste is het als er een samenhang kan worden aangebracht: een modern herenportret naast de oude regentenportretten uit de gouden eeuw; kinderen die hun grootouders meenemen en hun vervolgens in het museum vragen stellen over een onderwerp dat voor hen geschiedenis is, maar voor hun grootouders heden is geweest.

Het woord 'Amsterdams' in onze naam geeft ook veel mogelijkheden voor aanknopingspunten met de wereld om ons heen. Is Amsterdam niet altijd een naar buiten gerichte stad geweest? Daarom passen in ons museum zo goed tentoonstellingen als die over Tsaar Peter de Grote en zijn verblijf driehonderd jaar geleden in Holland en met name in Amsterdam. Of die met de titel ANATOLIË IN AMSTERDAM. We zijn een Amsterdams museum omdat we niet alleen naar onze eigen stad kijken, maar ons ervan bewust zijn hoe men van verre en nabij tegen Amsterdam aankijkt.

Graag willen we een zo breed mogelijk publiek trekken. Dat betekent dat we steeds vanuit andere invalshoeken over veel verschillende onderwerpen op museale wijze onze doelstelling proberen in te vullen. Onze activiteiten zijn talrijk en gevarieerd geweest en we hebben resultaat geboekt bij het bereiken van nieuwe publieksgroepen.

AANWINST

KIST MET TAFEL- EN DESSERT-
COUVERTS, 1841

*Hendrik Helweg (1802-1858),
Johannes van den Broek (1787-1860)*
Mahoniehout en zilver

Couverts zijn in de belangrijke zilververzameling van het museum in bescheiden mate vertegenwoordigd. Deze kist met kostbare inhoud werd in 1841 door de kerkenraad van de Doopsgezinde Gemeente in Amsterdam bij de firma As. Bonebakker & Zn. besteld. Die besteedde de fabricage van de couverts uit aan Hendrik Helweg en Johannes van den Broek. De Doopsgezinde Gemeente schonk de kist aan Barend Langerhuizen, aannemer van beroep. Hij kreeg hem als dank voor zijn belangeloze bijdrage aan de verbouwing van de doopsgezinde kerk 'Bij 't Lam' aan het Singel in Amsterdam, die in 1841 was voltooid.

In het museum is de afgelopen jaren veel tot stand gebracht. We hebben veel tijd en aandacht besteed aan de interne organisatie en het museaal ondernemerschap als ook aan diverse renovaties en bijstellingen van de vaste opstelling.

UITLEG

Conservator Lodewijk Wagenaar geeft in de tentoonstelling *JONGENS EN MEISJES* uitleg aan de 105-jarige mevrouw Anna Ros (1891-1996). Zij woonde zelf in het Burgerweeshuis van 19 februari 1896 tot 30 april 1911.

Na twintig jaar was het tijd om aandacht te besteden aan de geschiedenis van ons 'eigen huis'. Het Amsterdams Historisch Museum is gehuisvest in een prachtig gebouwencomplex, dat, zoals veel mensen weten, vroeger het Burgerweeshuis van de stad is geweest. Te lang hebben we die afkomst in de schaduw laten staan. Met de tentoonstelling *JONGENS EN MEISJES, HET LEVEN IN HET AMSTERDAMSE BURGERWEESHUIS*, hebben we een beeld geschetst van het leven in het weeshuis gedurende de periode 1850-1960. Deze tentoonstelling bleek zeer in de smaak van het publiek te vallen, gezien de bezoekcijfers en de reacties in het gastenboek. Naar aanleiding van de tentoonstelling zijn overal in het museum 'weeshuis-kijkkasten' geplaatst. Kijkkasten waarin te lezen en te zien is dat de zaal waarin de bezoeker staat bijvoorbeeld vroeger de jongensslaapzaal of de strijkkamer was. Vanzelfsprekend zijn de kijkkastjes ook na de tentoonstelling blijven staan als permanente aandachtspunten voor het 'eigen' verleden.

In de nabije toekomst zal het Amsterdams Historisch Museum zich meer gaan richten op de jongste geschiedenis. Ook ons aankoopbeleid zal daarop gericht zijn. Vóór het jaar 2000 willen wij in de vaste tentoonstelling over de geschiedenis van de stad Amsterdam meer aandacht besteden aan de 19de en 20ste eeuw.

In dit jaarverslag kunt u uitgebreid lezen welke activiteiten in 1996 in ons museum hebben plaatsgevonden. Ik geef u nu vast een voorproefje van de hoogtepunten:

Renovaties

De jaren 1995 en 1996 hebben in het teken gestaan van renovatie-werkzaamheden. In mei 1996 is de Schuttersgalerij – na een jaar voor publiek gesloten te zijn geweest – feestelijk heropend door loco-burgemeester mr. F.H.G de Grave. Het dak is vernieuwd, de muren zijn opnieuw gestuct en geschilderd. Er is nieuwe verlichting en nieuwe beveiliging aangebracht. Ook zijn de straatklinkers, waarover jaarlijks zo'n half miljoen bezoekers lopen, vervangen.

Ook Museum Willet-Holthuysen, een historisch ingericht grachtenpand aan de Herengracht, is gesloten geweest in verband met renovatie-werkzaamheden, en wel van 1 januari tot 10 november 1996. In het middenkatern kunt u uitgebreid over deze renovatie lezen. In de komende jaren zullen we verder gaan met het onderzoek naar de bouwgeschiedenis van het huis. Wij hopen dan ook een antwoord te kunnen geven op de vraag waar en hoe we de zogeheten Suasso-stijlkamers, die nu zijn opgeslagen in het depot, kunnen presenteren.

Het museum, dat in 1996 zijn honderdjarig bestaan vierde, werd heropend door mevrouw A.E. Patijn-Stroink. We zijn er trots op dat we een geheel vernieuwd Willet-Holthuysen aan het publiek kunnen presenteren, dankzij de uitstekende samenwerking tussen alle betrokkenen van binnen het museum en van buiten, waaronder ook diverse afdelingen van het Stadhuis. De renovatie is mede mogelijk geworden dankzij de initiatieven van de Commissie Cultuur van de Gemeenteraad van Amsterdam en de wethouder Cultuur om gelden beschikbaar te stellen voor (achterstallig) onderhoud van culturele accommodaties.

Met nieuwe communicatiemiddelen bereiken we Turkse Amsterdammers

Als één van onze opdrachten beschouwen wij het bereiken van allochtone Amsterdammers en het op gang brengen van de ontmoeting tussen diverse culturen. Daarom hebben wij in 1996 de manifestatie *AMSTERDAM'DAKI ANADOLU/ANATOLIË IN AMSTERDAM* opgezet, een manifestatie door, voor en over Turkse Amsterdammers en hun stadgenoten. Voor het museum was het project een leerzame ervaring, met name voor wat betreft het bereiken van de beoogde doelgroep.

De manifestatie zal in het voorjaar van 1997 een vervolg krijgen; het museum organiseert dan rondleidingen voor Turkse groepen door de permanente tentoonstelling over de geschiedenis van Amsterdam door een Turkse museumdocent. Bovendien zal in hetzelfde jaar het multicultureel beleid worden voortgezet in de vorm van een manifestatie voor en door Marokkaanse Amsterdammers. Aardig om te vermelden is dat de Turkse manifestatie wordt genoemd in het rapport van de Europese Gemeenschap *Against racism and intolerance* (Strassbourg 1996).

KONINKLIJKE BELANGSTELLING

Tentoonstellingsamensteller en gastconservator Jozien Driessen (links) en Pauline Kruseman begeleiden Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem Alexander tijdens zijn bezoek aan de tentoonstelling

PETER DE GROTE EN HOLLAND in de Hermitage in Sint Petersburg.
Foto Capital Photos

Internationale samenwerking

Het museum voert een actief internationaal samenwerkingsbeleid. Sinds een aantal jaren wordt er samengewerkt met de Hermitage en de Russische Academie van Wetenschappen in Sint Petersburg. De samenwerking heeft onder meer geleid tot de tentoonstelling **PETER DE GROTE EN HOLLAND**. Deze tentoonstelling was vanaf eind juni tot eind september van dit verslagjaar eerst in de Hermitage te zien en vanaf 17 december 1996 tot en met 13 april 1997 in ons museum. In dezelfde periode presenteerde de Nieuwe Kerk de tentoonstelling **CATHARINA, DE KEIZERIN EN DE KUNSTEN**. Deze tentoonstellingen en de verschillende publieksacties rond de tentoonstellingen zijn in nauwe samenwerking met de Nieuwe Kerk tot stand gekomen.

Rond het thema *Ein Haus in Europa* is samengewerkt met musea in Berlijn en Boedapest. De al geplande tentoonstelling **MENSEN OVER DE VLOER. WONEN IN DE 19DE-EEUWSE DA COSTABUURT** maakte deel uit van dit internationale samenwerkingsproject.

Van medezeggenschapscommissie naar ondernemingsraad

Op 10 april 1996 is in het museum een belangrijke organisatorische stap gezet: er is een ondernemingsraad geïnstalleerd. De vorige medezeggenschapsregeling heeft in het museum circa twintig jaar de medezeggenschap vormgegeven. Deze regeling is nu vervangen door de Wet op de Ondernemingsraad. Onderwerpen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn duidelijk geregeld en afgebakend, spelregels die leiden tot een zinvol overleg tussen directie en OR-leden om de museumdoelstellingen te kunnen realiseren.

In dit eerste jaar van het functioneren van de ondernemingsraad hebben de leden zich, samen met de directie, ondermeer gebogen over het invullen van de zesendertig-urige werkweek en de uitvoering en planning van het Arbo-beleid.

Kunstenplan en museaal ondernemerschap

Aan het begin van dit verslagjaar hebben we ons Kunstenplan 1997 - 2000 *Schakel naar de toekomst* bij de wethouder Cultuur ingediend, een vierjarenplan waarin onze wensen en plannen staan beschreven. We zijn verheugd dat het college van B&W en de Gemeenteraad inhoudelijk achter onze plannen staan. In het afgelopen jaar hebben wij voorbereidingen getroffen en een stevige basis gelegd om deze plannen te kunnen verwezelijken.

We zien de opdracht van de Gemeenteraad om meer inkomsten te genereren en die te gebruiken om naast subsidiegelden ook met eigen geld een aantal bijzondere projecten te realiseren als een uitdaging voor de komende jaren. Met enthousiaste medewerkers, de bijzondere collectie en de prachtige gebouwen waarin het Amsterdams Historisch Museum en Museum Willet-Holthuysen zijn gevestigd, zal het mogelijk zijn om deze uitdaging met volle inzet aan te gaan.

In het verslagjaar hebben de vaste en tijdelijke medewerkers in goed teamverband een prima bijdrage geleverd aan de realisatie van de vele plannen.

Pauline W. Kruseman
directeur

Presentatie

Permanente tentoonstelling over de geschiedenis van Amsterdam

Verandering op zaal

Wambuis en bouwornamenten

In de zaal waar aandacht wordt besteed aan Amsterdam in de 16de eeuw is een deel van de opstelling gewijzigd. Er is in de presentatie een leren wambuis uit de tweede helft van de 16de eeuw opgenomen. Dit wambuis werd in 1978 in de Oudezijds Achterburgwal gevonden. Daarbij is, ter illustratie van de wijze waarop een wambuis werd gedragen, een portret te zien, waarop een dergelijk kledingstuk wordt gedragen. Verder wordt nu in deze zaal ook aandacht besteed aan bouwornamenten die in de tweede helft van de 16de eeuw in zwang raakten. Er zijn twee klauwstukken te zien (ornamenten aan de bovenkant van gevels), en een dragende stenen zuil in de vorm van een mannelijke figuur, een zogenaamde *herme*.

Computerprogramma

In zaal zes staat de Dam en het bestuur van de stad in de 17de eeuw centraal. Hier is een interactief computerprogramma in gebruik genomen bij het schilderij *DE JAARLIJKE OMGANG DER LEPROZEN OP KOPPERTJESMAANDAG*, geschilderd door Adriaen van Nieulandt (1587-1658). Met behulp van een computermuis komen bezoekers van alles te weten over het schilderij en over het leven in Amsterdam rond het jaar 1600.

ZAAL 7
Het nieuwe betekstingsysteem

Anatomielessen

In zaal negen, waar kunst in de 17de eeuw centraal staat, is één van de topstukken van het museum in een bredere context geplaatst. Het gaat om het schilderij *DE ANATOMISCHE LES VAN DR. DEIJMAN* van Rembrandt. Het schilderij *DE OSTEOLOGIE-LES VAN DR. SEBASTIAEN EGBERTSZ DE VRIJ* van Nicolaes Pickenoy en een afbeelding van het *THEATRUM ANATOMICUM* in de Waag van Jonas Zeuner zijn uit het depot gehaald, om het fenomeen 'anatomische les' te illustreren. De uitleg over de geneeskunde in de 17de eeuw wordt aangevuld met een schilderij van een chirurgijn in zijn werkplaats van de kunstenaar Egbert van Heemskerck.

Archeologie

De archeologiezaal op de tweede verdieping is volledig heringericht. Hier wordt aandacht besteed aan recente opgravingen op verschillende plaatsen in de stad Amsterdam. De spectaculaire vondst van een muur met de aanzet van een toren, die werd aangetroffen in 1994 in het gebied tussen de Nieuwezijds Kolk en de Nieuwedijk, krijgt nu ruimschoots aandacht. Ook de opgravingen in de driehoek Kalverstraat-Heiligeweg-Spuistraat en van het Clarissenklooster worden belicht. In april verrichtte de stadsarcheoloog J. Baart de feestelijke opening van de zaal.

ARCHEOLOGIE
Vernieuwde presentatie in de
archeologiezaal

Weeshuisroute en regentenkamer

De tentoonstelling *JONGENS EN MEISJES, HET LEVEN IN HET AMSTERDAMSE BURGERWEESHUIS* was een goede aanleiding om in de tentoonstellingszalen permanent aandacht te besteden aan de geschiedenis en voormalige functie van het gebouw. Verspreid door het hele complex zijn tien kijkkasten opgesteld, die samen de 'weeshuisroute' vormen. Hierin wordt door middel van foto's en voorwerpen de vroegere functie van de museumzalen toegelicht. Bezoekers krijgen, bij een kijkje in de kast, een indruk van onder meer de voormalige strijkkamer, het kinderkuis, het jongenshuis, de meisjesslaapzaal, de dokterskamer en de eetzaal.

De regentenkamer, waar vanaf 1634 door het bestuur van het Burgerweeshuis werd vergaderd, is opgeknapt en voorzien van nieuwe teksten. Ook de Van Speijkkamer, gewijd aan de beroemdste Amsterdamse Burgerwees, bekend van de uitspraak 'dan liever de lucht in...', is in een nieuw jasje gestoken.

ZAAL 5
Vernieuwde presentatie, tekst-
systeem en inrichting in zaal 5.
Ontwerp Architectenbureau Jowa

Schuttersgalerij

Deze unieke openbare museumstraat was in verband met de renovatie een jaar lang gesloten voor het publiek. Nadat de imposante groepsportretten aan een onderzoek zijn onderworpen, is gekozen voor een andere inrichting. De schilderijen *OPPERCOMMISSARISSSEN DER WALEN* van Adriaen Backer en *SCHUTTERS VAN ROT B* (anoniem, 1559) hebben plaats gemaakt voor *DE OVERLIEDEN VAN DE KLOVENIERSDOELEN* (1655) van Bartholomeus van der Helst en *SCHUTTERS VAN ROT F* (anoniem, 1557). De schuttersstukken zijn bovendien van nieuwe teksten voorzien.

Het is jammer dat in verband met overlast van toeristisch bezoek het hele gebied tussen het Begijnhof en de Schuttersgalerij sinds de zomer is afgesloten. Deze sluiting heeft een negatieve invloed op de bezoekersstroom naar de Schuttersgalerij. In 1997 zal hierover nader overleg met het Bestuur van de stichting 'het Begijnhof' plaatsvinden.

RENOVATIE

De gerenoveerde Schuttersgalerij
Foto H. Samsom

Tijdelijke tentoonstellingen

Naast de permanente tentoonstelling over de geschiedenis van Amsterdam is er in het museum ieder jaar een groot aantal wisselende tentoonstellingen te zien over uiteenlopende onderwerpen. In 1996 werden twee exposities gewijd aan thema's uit de geschiedenis van Amsterdam in de 19de en 20ste eeuw. De geschiedenis van Amsterdam in de laatste twee eeuwen zal eind 1999 op een nieuwe manier worden gepresenteerd. Deze tijdelijke exposities waren daarvoor een goede voorbereiding.

Levende meesters

De schilderijenverzameling van C.J. Fodor (1801-1860)

tot en met 7 januari 1996

Een overzichtstentoonstelling van de schilderijen die de steenrijke Amsterdamse steenkolenhandelaar C.J. Fodor tijdens zijn leven verzamelde. Zijn kunstbezit, nagelaten aan de stad Amsterdam, wordt nu door het Amsterdams Historisch Museum beheerd.

De tentoonstelling werd geopend door mr. S. Patijn, burgemeester van Amsterdam.

VORMGEVING Harry Veltman

O, kom er eens kijken

Een tentoonstelling over Sint Nicolaas

tot en met 7 januari 1996

Een tentoonstelling waarin de legendes rond Sint Nicolaas en de ontwikkeling van het Sint Nicolaasfeest in Nederland werden verteld. Er waren veel kunst- en gebruiksvoorwerpen te zien en er was van alles te doen langs het 'kinderspoor' door de tentoonstelling: spelletjes, raadsels, voelen en ruiken...

De tentoonstelling werd geopend door Sint Nicolaas.

Les belles Hollandaises

Hans Dukkers modefotografie 1950-1970

26 januari tot en met 7 maart 1996

De serieuze modefotografie in Nederland ontstond met de opkomst van de na-oorlogse haute couture, die zich voornamelijk in Amsterdam concentreerde. In dezelfde tijd begon Hans Dukkers (1921-1985) in de hoofdstad als modefotograaf. Dukkers en Paul Huf werden de bekendste Nederlandse modefotografen omdat zij, hoewel geïnspireerd door het werk van beroemde fotografen als Richard Avedon en Irving Penn, met eigen vondsten een persoonlijke stijl creëerden. Dukkers fotografeerde de modecollecties van bekende couturiers als Frank Govers, Max Heijmans en Dick Holthaus. Hij wist hun ontwerpen stijlvol, chique en mondain uit te beelden. Dukkers was een meester in het ontdekken van 'les belles Hollandaises' die de ideale fotogenieke hautainité en geposeerde élégance bezaten voor een volmaakte modefoto.

De expositie werd geopend door fotograaf Paul Huf.

SAMENSTELLING Maria Austria Instituut

RUIMTELIJKE VORMGEVING Leo Versteylen

GRAFISCHE VORMGEVING Henrik Barends

FINANCIËLE BIJDRAGEN Amsterdams Fonds voor de Kunst, Fotovaklab De Verbeelding, Vereniging Nederlandse Modebeurs, Nederlands Foto Instituut

PUBLICATIE zie pagina 26

Jongens en meisjes

Het leven in het Amsterdamse Burgerweeshuis

7 maart tot en met 18 augustus 1996

Het Amsterdams Historisch Museum is gevestigd in de gebouwen van het voormalige Burgerweeshuis. Het gebouwencomplex met de drie binnenplaatsen ademt nog steeds de sfeer van het weeshuis. Van 1579 tot 1960 zijn hier ruim vijftienduizend Amsterdamse kinderen opgevoed. De tentoonstelling bood een kijk op het dagelijks leven in het Amsterdamse Burgerweeshuis van 1860 tot 1960. Herinneringen van oud-bewoners en hun familieleden, hun foto's en brieven, en stukken uit het Burgerweeshuisarchief gaven inzicht in hoe het was om in het weeshuis te wonen, te leren en te werken. Wat aten de kinderen, wat leerden ze op school, was het weeshuisregime streng, wat gingen de kinderen doen na hun achttiende jaar, als ze te oud voor het weeshuis waren geworden? Op al deze vragen en meer was in de tentoonstelling een antwoord te vinden. De textielrestaurator heeft, als aanvulling op de verzameling originele weeshuiskostuums, speciaal voor de tentoonstelling replica's gemaakt van de typerende rood-zwarte kostuums, die tot 1920 door alle burgerwezen gedragen werden, compleet met de bijbehorende accessoires zoals mutsen, armstukken, kousen en schorten.

De tentoonstelling JONGENS EN MEISJES riep veel, soms emotionele, reacties op. Oud-bewoners haalden herinneringen op en familieleden herkenden verhalen die hun (groot)ouders hadden verteld. Scholieren waren onder de indruk van het leven van hun leeftijdgenoten destijds. Opvallend was dat veel ouders samen met hun kinderen de tentoonstelling bezochten. Dat was vaak naar aanleiding van het boek *Saartje Tadema* van Thea Beckman, dat zich afspeelt in het Amsterdamse Burgerweeshuis in de 18de eeuw en dat ter gelegenheid van de tentoonstelling verscheen.

Vijf volle reactieboeken bewijzen dat de bezoekers zich zeer betrokken voelden bij het onderwerp en de wijze van presenteren. Er zijn zelfs oud-bewoners van het weeshuis via het reactieboek met elkaar in contact gekomen. Een greep uit de reacties: 'Onze harten gingen sneller kloppen, daar we op een grote groepsfoto onze ouders zagen staan. Wij vinden het een mooie tentoonstelling.' 'Mijn moeder vertelde mij over de wezen in hun klederdracht. Die verhalen zie ik hier nu tot leven komen! Bedankt.' 'Prachtige weergave van een toch sombere tijd voor vele kinderen.' 'Ik vind het een leuke tentoonstelling, vooral omdat ik het boek *Saartje Tadema* heb gelezen. Nu weet ik hoe zij echt heeft geleefd.'

Gedurende de tentoonstelling werd in de kijkkasten op de kleine binnenplaats aandacht besteed aan SOS-kinderdorpen. Deze organisatie heeft in 125 landen dorpen gebouwd waar weeskinderen in gezinsverband opgroeien.

TENTOONSTELLING EN WEZENROUTE

Foto links: Conservator Wim de Bell (rechts) en Pauline Kruseman begeleiden de heer Hans Wiegel tijdens de opening van de tentoonstelling JONGENS EN MEISJES.
Foto Martin Mooij

Foto rechts: Een deel van de tentoonstelling JONGENS EN MEISJES

De tentoonstelling werd geopend door Hans Wiegel, lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal, voorzitter van de Zorgverzekeraars Nederland en lid van het Comité van Aanbeveling SOS-kinderdorpen. Bij de opening werd hem het eerste exemplaar van het boek *Saartje Tadema* van Thea Beckman aangeboden.

SAMENSTELLING Wim de Bell

RUIMTELIJKE VORMGEVING Architectenbureau JOWA

GRAFISCHE VORMGEVING UNA

FINANCIËLE BIJDRAGEN Stichting R.C. Het Maagdenhuis, Genootschap Amsterdams Historisch Museum, Stichting W.J.O. de Vries-fonds.

PUBLICATIE zie pagina 25

NAFV exposeert

Gasttentoonstelling

31 maart tot en met 28 april 1996

In het Gewelf toonden twintig leden van de Nederlandse Amateur Fotografen Vereniging hun beste werk uit 1995. De vereniging is in 1887 opgericht en is gevestigd in Amsterdam. De vereniging telt zestig leden onder wie, in tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, ook professionele fotografen.

TE AMSTERDAM,
By BALTHAZAR LAKEMAN, MDCCLXXVII.

AANWINST

NAAUKEURIGE EN UITVOERIGE
BESCHRYVING VAN DE KAAP DE
GOEDE HOOP (...), 2 delen, 1727
Peter Kolb, Amsterdam,
Balthazar Lakeman

*De eerste en enige Nederlandse
editie met prenten, gegraveerd door
J. Wandelaar, J.C. Philips, M. Elgers-
ma, M. Pool en A. Zeeman.*

Dit is de beste en belangrijkste vroege beschrijving van Kaap de Goede Hoop, in 1719 voor het eerst gepubliceerd in het Duits. Peter Kolb (1676-1726) werd in 1705 door Baron von Krosick naar de Kaap gestuurd. In 1707 trad hij als secretaris in dienst van de Verenigde Oostindische Compagnie in Stellenbosch, waar hij tot 1713 zou blijven. Dit boek bevat een beknopte beschrijving van het Compagniesbestuur, gedocumenteerd met talrijke authentieke verslagen. Bovendien wordt er verslag gedaan van de gewoontes en kleding van de Khoikhoi (destijds Hottentotten genoemd). Het werk bevat ook een uitgebreide beschrijving van de Zuidafrikaanse fauna en flora.

Amsterdam d'aki Anadolu/Anatolië in Amsterdam
Manifestatie rond een fototentoonstelling van Leo Divendal

4 april tot en met 23 juni 1996

Een belangrijk doel van deze manifestatie was de Turkse gemeenschap in Amsterdam kennis te laten maken met het Amsterdams Historisch Museum. Daarnaast was de manifestatie ook bedoeld om Nederlandse bezoekers kennis te laten maken met hun Turkse stadgenoten. De bijdragen van diverse groepen Turkse Amsterdammers waren van essentieel belang voor het slagen ervan. Georganiseerd in groepen bezocht een aanzienlijk aantal Turkse Amsterdammers het museum.

De manifestatie bestond uit verschillende onderdelen. Er was een expositie met foto's van Leo Divendal. De foto's gaven een beeld van het leven in het Turkse dorp Kessikkoprü, dat ligt in Anatolië, het Aziatische deel van Turkije. Veel Turkse Amsterdammers zijn afkomstig uit deze regio.

Daarnaast vormde een expositie met persoonlijke voorwerpen van Turkse Amsterdammers een belangrijk onderdeel van de manifestatie. De voorwerpen waren symbool voor een belangrijke gebeurtenis die de bezitter in Nederland had meegemaakt. Toen de tentoonstelling van start ging, hadden veertien mensen een voorwerp aan het museum uitgeleend. Aan Turkse groepen die de tentoonstelling bezochten, werd steeds gevraagd een dergelijk voorwerp met een speciale betekenis voor de eigenaar mee te nemen. Aan het einde van de manifestatie waren op deze manier vijftig voorwerpen verzameld.

Het waren sfeervolle verhalen die de voorwerpen vertelden. Zo illustreerde een klos touw de uitwisseling van Nederlandse en Turkse eetgewoontes. Een Turk, net aangekomen in Amsterdam, vroeg zijn hospita bij het zien van grote gehaktballen, hoe die toch gemaakt werden. De hospita vertelde dat daar speciaal touw voor werd gebruikt. Toen hij er achter kwam dat dat een grapje was geweest, maakte hij op zijn beurt zijn hospita wijs dat watermeloen twee uur lang gekookt moest worden.

Een paar messen illustreerden het verhaal van de eerste aankopen van een Turkse vrouw. Net aangekomen in Nederland en pas getrouwd, ging zij met haar man inkopen doen bij de Hema in de Kinkerstraat. Daar kocht zij de messen. Ze koestert ze nu als aandenken aan de spannende begintijd in Nederland.

Het derde onderdeel van de manifestatie betrof een videopresentatie. Op beeldschermen waren uitspraken te zien van jonge Turkse Amsterdammers over belangrijke thema's als werk, relaties, religie, eten en drinken, geld en hun band met Turkije. Bezoekers konden hierop reageren door zelf ook iets in te spreken.

ACTIEF PUBLIEK

Publiek doet mee met de Turkse goochelshow tijdens de manifestatie ANATOLIË IN AMSTERDAM.

Elk weekeinde waren er speciale activiteiten, onder andere verschillende discussiemiddagen, die waren georganiseerd in samenwerking met migrantenorganisaties. Jongeren wisselden met elkaar van gedachten over hoe zij hun culturele erfenis willen behouden. Een andere discussie ging over de terugkeer naar Turkije. De cabarettgroep Turkish Delight gaf een zeer succesvolle voorstelling. Verder waren er concerten, Turkse diners en activiteiten voor kinderen. Meer hierover is te lezen op pagina 18.

De manifestatie kwam tot stand in samenwerking met de Stichting Kulsan, die in 1987 door Turkse migranten werd opgericht om kunst en cultuur uit Turkije in Nederland bekend te maken.

De tentoonstelling werd geopend door de heer Murat Karayaçan, voormalig burgemeester van Ankara, in aanwezigheid van de Turkse consul-generaal in Nederland, de heer Erkut Onart.

SAMENSTELLING EN PRODUCTIE Marie-Therèse Konsten

VORMGEVING EN SAMENSTELLING Jeroen de Vries

FINANCIËLE BIJDRAGE Mondriaan Stichting

Keer op keer

15 mei tot en met 23 juni 1996

Een ander onderdeel van de manifestatie ANATOLIË IN AMSTERDAM was de tentoonstelling KEER OP KEER, waarin werk werd getoond van Turkse kunstenaars die in Nederland wonen. Van telkens drie kunstenaars tegelijk waren schilderijen te zien. Iedere twee weken wisselde de expositie. In totaal was van negen kunstenaars het werk te zien. De deelnemende kunstenaars waren: Nuray Ataş, Şerefnur Ayiter, Bülent Evren, Neval Gölay, Atila Kanbir, Hüseyin Karadeli, Ufuk Kobaş, Isük Tüzüner en Evren Tekinoktay.

AANWINST SYMBOLEN

Persoonlijke voorwerpen van Turkse Amsterdammers voor de tentoonstelling ANATOLIË IN AMSTERDAM. Elk voorwerp stond symbool voor een belangrijke persoonlijke gebeurtenis van een Turkse Amsterdammer.

Mensen over de vloer**Wonen in de 19de eeuwse Da Costabuurt**

22 augustus tot en met 27 oktober 1996

Beeldend kunstenaar Ton Martens maakte op ware grootte een papieren afwrijfsel van de vloer (een frottage) van twee halve woningen in de Amsterdamse Da Costabuurt vlak voor de sloop in 1993. De frottage is een uniek document van een eeuw woongeschiedenis. Rond het papieren kunstwerk van zes bij dertien meter werd een tentoonstelling ingericht over het ontstaan van en het wonen in een typisch laat 19de-eeuwse Amsterdamse buurt. Plattegronden, oude ansichtkaarten, voorwerpen en foto's toonden hoe de buurt in de loop van de tijd ingrijpend veranderde. Speciaal voor de tentoonstelling is in kaart gebracht hoeveel mensen er vanaf de oplevering in 1882 tot aan de sloop in de Da Costastraat 123 gewoond hebben. Net als in andere laat 19de-eeuwse panden nam ook hier de bewoningsdichtheid drastisch af in de loop van de 20ste eeuw. Oud-bewoners leverden foto's, voorwerpen, plattegronden en verhalen. De geschiedenis van dit ene huis is exemplarisch voor de geschiedenis van veel andere laat 19de-eeuwse huizen in Amsterdam en elders in Nederland.

De tentoonstelling was uniek: voor het eerst is er zeer gedetailleerd onderzoek verricht naar de woongeschiedenis van een specifiek pand in een 19de-eeuwse buurt.

FROTTAGE

Een tekenevenement tijdens de tentoonstelling **MENSEN OVER DE VLOER**. Kinderen konden met eco-line en vetkrijt hun eigen frottage maken.

Foto A. van de Kieft

HET MUSEUM DE BUURT IN

Passanten bekijken in de etalage van Vroom & Dreesmann de portretten die fotografe Gon Buurman maakte van Da Costabuurtbewoners op hun favoriete plek in de buurt.

Pers en publiek waren enthousiast over de tentoonstelling. Een greep uit de besprekingen in de dagbladen: '... verrassende en liefdevol samengestelde tentoonstelling' (het Parool), 'Het Amsterdams Historisch Museum heeft met de tentoonstelling **MENSEN OVER DE VLOER** de stille buurt tot leven gewekt. (...) de expositie een feest van herkenning.' (NRC Handelsblad), '...een verdienste van deze tentoonstelling, die er namelijk een van de zeer stimulerende soort is, en die bij iedereen andere vraagstukken, herinneringen en verlangens zal oproepen.' (De Volkskrant)

Een onderdeel van de tentoonstelling was een fotoproject. Fotografe Gon Buurman maakte portretten van twintig Da Costabuurtbewoners op hun favoriete plek in de buurt: voor een muurschildering op het Da Costaplein, in de tuin van de pastorie van kerk 'De Liefde', voor het badhuis 'De Warme Waterstraal' of thuis op het balkon. De foto's waren zowel in het museum als in de etalage van Vroom & Dreesmann aan de Bilderdijkstraat (in de Da Costabuurt) te zien. Het fotoproject kwam tot stand in samenwerking met Woningbouwvereniging Het Oosten.

AANWINST
POPPENHUIS, 1905-1907
Diverse materialen
Schenking van mevrouw
E. Lohmann, Amsterdam

Op de etagewoningen in de Da Costabuurt woonde de gegoe-
de middenklasse. In 1901 betrok
een jong onderwijzersechtpaar een
woning aan het begin van de
Bosboom Toussaintstraat. Daar
werd een dochtertje geboren en
voor haar vierde verjaardag maak-
ten vader en moeder een 'poppen-
kamer'. Nauwkeurig maakte de
vader in miniatuur de huiskamer
na met het balkon en de slaapk-
kamer van hun eigen woning. Toen
Emmy vijf werd kreeg zij de verdie-
ping, bestaande uit de keuken en
de kinderkamer, eveneens nauw-
keurig nagemaakt naar de eigen
keuken en zijkamer. Het jaar daar-
op volgde de zolder, waarachter de
badkamer en dienstbodenkamer.
Het poppenhuis was te zien in de
tentoonstelling **MENSEN OVER DE**
VLOER.

De openingstoespraak werd gehouden door schrijver Nicolaas Matsier. Eddy Christiani,
opgegroeid in de Da Costabuurt, zong een potpourri van zijn liedjes.

SAMENSTELLING Annemarie de Wildt en Ton Martens

VORMGEVING Ton Martens

PUBLICATIES zie pagina 26

Waaiers en kant

Een Amsterdamse collectie

3 oktober 1996 tot en met 7 januari 1997

Geregeld presenteert het Amsterdams Historisch Museum een particuliere Amsterdamse
collectie. In deze reeks paste ook de tentoonstelling waarin de eigenaar van de winkel Het
Kantenhuis in de Kalverstraat hoogtepunten uit zijn collectie waaiers en kant toonde. Circa
honderd handbeschilderde en kanten waaiers uit de 18de en 19de eeuw en veertig bijzondere
stukken kant, zoals zakdoeken, kleedjes, manchetten en kragen uit de 17de, 18de en 19de eeuw
waren tentoongesteld.

Kunsthistorica Fransje Hovinga-van Eijsden verrichtte de opening.

SAMENSTELLING EN VORMGEVING Rob Jager en Alfred Wolfferts

De Herenclub

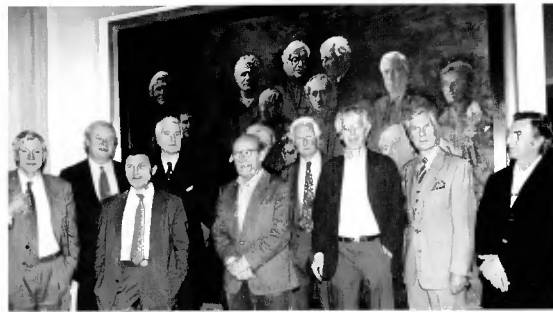
12 oktober 1996 tot en met 1 juni 1997

In de eerste museumzaal kreeg het schilderij *DE HERENCLUB* tijdelijk een plaats. Het doek werd in 1995 geschilderd door kunstenares Marike Bok. De Herenclub is een gezelschap van zestien vooraanstaande heren uit de wereld van de kunst, wetenschap, literatuur en politiek. Wekelijks komen zij in wisselende samenstelling bijeen om met elkaar te eten en van gedachten te wisselen. Martin Veltman, die deel heeft uitgemaakt van het gezelschap, nam het initiatief tot het laten maken van het schilderij. Marike Bok, de kunstenares die eerder furore had gemaakt met een portret van koningin Beatrix, kreeg de opdracht. Martin Veltman overleed voordat het doek klaar was. Zijn echtgenote, Petra Veltman-Laseur, heeft het schilderij voor de tentoonstelling in bruikleen gegeven aan het Amsterdams Historisch Museum.

Een ander schilderij, dat Kik Zeiler tien jaar eerder maakte van de Herenclub, destijds in een andere samenstelling, kreeg ook een plaats. De twee groepsportretten sluiten aan bij een oude traditie. In de 16de en 17de eeuw lieten heel wat herengezelschappen, zoals schutters en regenten, zich op doek vereeuwigen. De twee schilderijen van de Herenclub bevonden zich in gezelschap van enkele historische groepsportretten uit de collectie van het Amsterdams Historisch Museum. De opening werd verricht door Harry Mulisch.

HEREN

De bijna voltallige Herenclub voor hun door Marike Bok geschilderde groepsportret

Nakaarten

Amsterdam rond de eeuwwisseling

15 oktober 1996 tot en met 5 januari 1997

In de museumwinkel was een presentatie te zien van ruim zeventig ansichtkaarten met stadsgezichten van Amsterdam uit de periode 1900-1920. De ansichten zijn verzameld door de Amsterdammer Simon van Blokland. De presentatie ondersteunde de verkoop van het boek *Nakaarten met oude prentbriefkaarten. Amsterdam rond de eeuwwisseling*, door Simon van Blokland (Amsterdam Publishers 1996).

Tafelzilver

De Amsterdamse zilversmeden Helweg 1753-1965

11 november 1996 tot en met 2 maart 1997

Ter gelegenheid van de heropening van het gerenoveerde museum Willet-Holthuysen was hier een tentoonstelling gewijd aan het tafelzilver dat vervaardigd is door vijf generaties uit één familie van zilversmeden. In totaal zijn dertien leden van de familie Helweg werkzaam geweest als zilversmid, van wie negen waren ingeschreven als meester. De meesten van hen waren gespecialiseerd in het vervaardigen van zilveren eetgerei: lepels en vorken in alle soorten en maten. Twee van de familieleden bekwaamden zich in het maken van grotere zilveren voorwerpen, zoals schepwerk, kandelaars, theeserviezen en inktkokers. In de tentoonstelling stonden de fraaie vormgeving en de versieringen die de verschillende generaties toepasten bij het smeden centraal. Daarnaast was er aandacht voor het productieproces, de bedrijfsvoering van het familiebedrijf, de gebruikte meestertekens en vervalsingen.

De tentoonstelling werd geopend door Gerlof Janzen, privéverzamelaar.

SAMENSTELLING Hubert Vreeken en Barend J. van Benthem

GRAFISCHE VORMGEVING Harry Veltman

PUBLICATIE zie pagina 25

AANWINST

THEEMUTS IN DE VORM VAN
EEN BURGERWEES, circa 1920

Textiel en celluloid

*Schenking van de familie Dik,
Utrecht*

De theemuts werd gemaakt door een voormalige burgerwees als herinnering aan haar verblijf in het Burgerweeshuis. Het is één van de vele voorwerpen die het Amsterdams Historisch Museum naar aanleiding van de tentoonstelling **JONGENS EN MEISJES** aangeboden kreeg uit het bezit van oud-burgerwezen of hun nazaten.

Peter de Grote en Holland

17 december 1996 tot en met 13 april 1997

Na vier jaar van intensief onderzoek en voorbereiding werd op 17 december de tentoonstelling **PETER DE GROTE EN HOLLAND** voor publiek geopend. In nauwe samenwerking met het Staatsmuseum de Hermitage en de Academie van Wetenschappen in St. Petersburg hebben medewerkers van het Amsterdams Historisch Museum voorwerpen opgespoord die hebben behoord tot de collectie van tsaar Peter de Grote (1672-1725).

Veel voorwerpen had Peter de Grote gekocht van Hollandse verzamelaars. Uit het onderzoek bleek dat de banden tussen Rusland en Holland veel hechter waren dan altijd was aangenomen. Tsaar Peter had in Holland allerlei wetenschappelijke en culturele contacten. Belangrijke delen van Hollandse verzamelingen zijn in Sint-Petersburg teruggevonden. Meer dan 250 voorwerpen waren voor het eerst sinds eeuwen in de tentoonstelling weer bijeen te zien. Schilderijen van 17de-eeuwse Hollandse meesters – met als hoogtepunt **DAVID EN JONATHAN** van Rembrandt –, menselijke anatomische preparaten, merkwaardige vondsten uit de natuur, ingenieuze instrumenten, beeldhouwwerken, tuinontwerpen, prachtige tekeningen en unieke handschriften behoorden allemaal tot de verzameling van de tsaar.

In het jaarverslag van 1997 zal uitgebreid aandacht worden besteed aan deze bijzondere tentoonstelling.

De tentoonstelling werd geopend door vice-premier H.F. Dijkstal.

SAMENSTELLING Jozien Driessen en Renée Kistemaker

RUIMTELIJKE VORMGEVING JOWA

GRAFISCHE VORMGEVING TENTOONSTELLING Pieter Roosen

GRAFISCHE VORMGEVING PUBLICITEITSMATERIAAL UNA

TENTOONSTELLINGSORGANISATIE D'ARTS

FINANCIËLE BIJDRAGEN AT Kearney, VSB Fonds, Mondriaan Stichting, Genootschap Amsterdams Historisch Museum, Gemeente Amsterdam (Economische zaken), Nationale Postcode Loterij, Renaissance Amsterdam Hotel, KLM, NRC Handelsblad, Stork NV.

PUBLICATIES zie pagina 25

Evenementen

Net als vorig jaar is ook in 1996 in het Amsterdams Historisch Museum een groot aantal evenementen georganiseerd. Ze maken het museum levendig en spreken nieuwe bezoekersgroepen aan. Soms was een tijdelijke tentoonstelling de aanleiding voor het organiseren van een evenement, in andere gevallen waren het veranderingen in de permanente presentatie over de geschiedenis van Amsterdam. Elke vier maanden verscheen er een overzicht van de evenementen in de *AHM Agenda*. Inmiddels wordt de agenda naar ruim drieduizend adressen verzonden. Daarnaast ontvangen abonnees van *Ons Amsterdam* het evenementenoverzicht en wordt het uitgereikt aan bezoekers van het museum. Vooral ouders met hun kinderen vinden steeds vaker de weg naar de diverse evenementen van het museum. Hieronder volgt een overzicht.

Kinderactiviteiten

Kinderen vormen een belangrijke doelgroep voor het museum. Er was dit jaar een gevarieerd aanbod voor hen, met name tijdens de schoolvakanties.

KINDEREN IN HET MUSEUM

Foto links: Kinderen maken een grachtenkijkdoos.
Foto A. van de Kieft

Foto rechts: Kinderen aan het koken met het Kinderkookcafé tijdens de manifestatie ANATOLIË IN AMSTERDAM
Foto M.T. Konsten

Kinderen van vier tot twaalf jaar maakten op 4 januari een kijkdoos met als thema *Amsterdamse grachten en grachtenhuizen*.

Het kinderkookcafé was op 13 april, 11 mei, 15 juni en 22 juni te gast in het Amsterdams Historisch Museum. Kinderen maakten zoete en hartige Turkse hapjes.

Op 6 augustus was er een vertel-uurtje voor kinderen van zeven tot en met tien jaar over Saartje Tadema, de hoofdpersoon uit het gelijknamige boek van Thea Beckman. Saartje was een wees en woonde in de 18de eeuw in het Amsterdamse Burgerweeshuis.

Op 17 oktober was er een middag voor kinderen van zes tot twaalf jaar en hun oma's en opa's. Na een rondleiding door de tentoonstelling *MENSEN OVER DE VLOER* maakten de kinderen een boekje waarin werd gewerkt met vetkrijt en ecoline. Daarna werden de grootouders geïnterviewd over vroeger.

Voor jong en oud

Het ambacht van een middeleeuwse schoenmaker werd gedemonstreerd door Leonie Huisman op 7 januari. Ze liet zien hoe schoenen werden gemaakt en hoe leer werd bewerkt. Wie dat wilde, kon zelf proberen een buideltasje te maken.

De verschillende onderdelen van het jongens- en meisjeskostuum uit het Burgerweeshuis werden op 17 maart getoond. Tot 1920 waren alle bewoners verplicht die te dragen. Kinderen uit het publiek konden onderdelen van replica's van de kostuums aanpassen.

Traditionele Turkse volkssprookjes werden op 7 april en 9 juni tot leven gebracht in een Turks schimmenspel. Poppenspeler Recep Aluç verwerkte in zijn voorstelling ook ervaringen uit zijn eigen leven.

ACTIVITEIT OP DE BINNENPLAATS

Foto links: De Turkse volksdansgroep Ozan met een voorstelling op de meisjesbinnenplaats tijdens de manifestatie ANATOLIË IN AMSTERDAM

VAKMANSCHAP

Foto rechts: Kantklosdemonstratie tijdens de tentoonstelling WAAIERS EN KANT

Volksdansgroep Ozan bracht op 23 juni een bruisend Turks traditioneel dansprogramma in authentieke kostuums met dansen uit meer dan veertig streken van Turkije.

Tijdens de Nationale Wetenschapsdag (6 oktober) was er in het Amsterdams Historisch Museum van alles te ontdekken. Het thema van de dag was beweging. Er was te zien hoe een Amsterdamse hijsmolen, een moddermolen en een pantograaf werken. Voor kinderen van acht tot en met veertien jaar was een pretlab ingericht, waar ze zelf allerlei proeven konden doen. Ook was er een lezing over de restauratie van het 17de-eeuwse houten beeld van de schildknaap die bij de beeldengroep DAVID EN GOLIATH hoort.

Kantklossen is al een heel oud beroep, en niet veel mensen beheersen de techniek van het vak nog. Ria Blanes, Rob Cieremans en Bep Martijn demonstreerden voor vele belangstellenden de verschillende technieken en lieten voorbeelden zien op 17 november.

AANWINST

BORD MET AFBEELDING VAN VOC-SCHEPEN OP DE REDE VAN KAAPSTAD, 2e kwart 18e eeuw
Porselein, Chine de commande

In de loop van haar bijna tweehonderdjarig bestaan, voerde de VOC veertig miljoen stuks porselein in uit China. Een minderheid hiervan werd speciaal op bestelling gemaakt, het zogenaamde 'Chine de commande'. De Verenigde Oostindische Compagnie stichtte in 1652 aan de Kaap de Goede Hoop een verversingsstation. Op weg naar en terug uit Azië was er in Kaapstad een verplichte stop van twee à drie weken. De schepen werden nagekeken en opnieuw bevoorrad, zieken gingen aan land en officieren en andere hoge opvarenden mochten passagieren. Zij werden dan officieel ontvangen door de Gouverneur van de Kaap-provincie. Sommigen maakten een uitstapje naar de top van de Tafelberg. J.W. Heydt deed dat in 1741 en legde zijn tocht in prent vast in zijn in 1744 uitgegeven *Allerneuster geografisch - und topografischer Schauplatz von Afrika und Ost Indien*, dat in het bezit is van de museumbibliotheek.

Rondleidingen in het museum

Conservator Lodewijk Wagenaar leidde op 25 januari bezoekers rond in de nieuw ingerichte zalen (5, 7 en 8) waar de economische ontwikkeling van Amsterdam in de 17de eeuw wordt verbeeld. De geschiedenis van de Verenigde Oostindische Compagnie neemt hier een belangrijke plaats in.

Op 28 februari werd een speciale rondleiding gegeven ter gelegenheid van de heropening van de Schuttersgalerij. De geschilderde groepsportretten van de leden van de Schutterij, die daar al vanaf de opening van het museum in 1975 hangen, stonden daarbij centraal.

Voor de rondleiding in het atelier van textielrestaurator Marijke de Weerd op 22 april bestond veel animo. Zij gaf uitleg over haar werkzaamheden. Op dat moment restaureerde ze een 16de-eeuws handgeknoopt Holbeintapijt afkomstig uit Klein-Azië.

Op 15 september kregen bezoekers uitleg bij de nieuw-ingerichte archeologie-afdeling.

Rondleidingen buiten het museum

Ook buiten de muren van het museumcomplex organiseerde het museum rondleidingen:

In het kader van het jaar van het industrieel erfgoed was er op 1 september een rondwandeling langs en rondom de Nieuwezijds Voorburgwal, die van oudsher in het teken staat van het kranten-, post- en telegraafbedrijf. De wandeling werd verzorgd door Hans Bonke van de Stichting Amsterdams Industrieel Erfgoed.

Industriële monumenten stonden ook centraal in een wandeling door de Jordaan op 8 september. Eeuwenlang werd in de Jordaan naast elkaar gewoond en gewerkt. De wandeling ging langs oude suikerraffinaderijen, stokerijen en melkfabrieken onder leiding van Hans Bonke.

De Da Costabuurt werd op 20 oktober bezocht. De wandeling voerde langs markante plaatsen in de buurt, zoals het huizencomplex 'De Liefde', het voormalige gebouw van Tetterode en een huis van Berlage.

HET MUSEUM DE BUURT IN
Een begeleide stadswandeling door de Da Costabuurt tijdens de tentoonstelling **MENSEN OVER DE VLOER**
Foto A. van de Kieft

Lezingen

Pauline Terreehorst, moderatrice bij de Volkskrant, gaf op 15 februari een lezing over modiefotograaf Hans Dukkers en de Nederlandse modiefotografie in de jaren 1950-1970.

Op 22 maart vertelde Bix Schipper-van Lottum over het handwerkonderwijs in Amsterdam. Ze vergeleek het naai-onderricht in het Burgerweeshuis met het onderwijs van de Nederduits Hervormde Diaconie en de Openbare werk- en leerschool, beide ook in Amsterdam. Vooral de merk- en stoplappen kregen veel aandacht.

Het leven in het Amsterdamse Burgerweeshuis tussen de jaren 1880 en 1930 stond centraal in een lezing op 9 mei door conservator Wim de Bell, samensteller van de tentoonstelling **JONGENS EN MEISJES**. De lezing werd afgesloten met een korte, maar bijzondere voorstelling over de beroemde Burgerwees Van Speijk. Jacques Klötters en Kees Hille brachten de Van Speijk-Cantate van de 19de-eeuwse componist J.B. van Bree ten gehore.

Op vier donderdagen in november organiseerde het Genootschap Amstelodamum, in samenwerking met het museum, lunchlezingen, met dit jaar als thema *Toen oud Amsterdam nog nieuw was*. Hierbij passeerden Amsterdam-Noord, Amsterdam-Zuid, Amsterdam-West en Amsterdam-Oost de revue. Sprekers waren Kees Fens, Jan Donkers, Richard Stolzenburg, Ton Heijdra en Max Popma.

Kunsthistorica en waaierspecialiste Fransje Hovinga-van Eijdsden vertelde op 11 december over de oorsprong en het gebruik van waaiers.

Op 18 december gaf verzamelaar Simon van Blokland uitleg over Amsterdamse stadsgezichten op prentbriefkaarten uit de periode 1900-1920.

Renovatie museum Willet-Holthuysen

Bezoek aan een uniek historisch huis door Sanne Terlouw

Fel wit is het ijs op de Herengracht. Het zonlicht spettert op de voorgevel van het huis op nummer 605. Alles blinkt daar, lijkt het wel. Dat dit geen illusie is, wordt duidelijk bij binnenkomst: het museum Willet-Holthuysen is in 1996 in een razend tempo (in driekwart jaar ongeveer), maar met groot vakmanschap, ter ere van het honderdjarig bestaan van het pand als museum, grondig gerenoveerd. Alles is schoon en gerepareerd. Het hele huis is leeg gehaald. De muren werden ontmanteld en drieëntwintig kilometer kabel werd in de vloeren en plafonds weggewerkt. Het huis is opnieuw in de verf gezet. De balzaal is opgeknapt en is weer precies als in de tijd van de Willets met een prachtige brandende kroonluchter en indrukwekkende wandtapijten. De educatieve functie van het museum is na de restauratie verbeterd: er is ruimte gecreëerd voor groepen en diavoorstellingen; de keuken ziet eruit alsof er zojuist nog iemand aan het koken is geweest en er is een proviandkast ingericht. Het hele huis is aangepast aan hedendaagse technische eisen op het gebied van veiligheid en museale presentatie. Sinds de verbouwing is er een kleine museumwinkel en een garderobe. In de gang op de bel-etage zijn de gerestaureerde decoratieve panelen van de Franse schilder Colin (1838-1916) op hun oorspronkelijke plaats teruggehangen. Gordijnen, wandbespanningen en draperieën zijn grondig schoongemaakt en hersteld. Ook de tuin is opgeknapt: het metalen smeedwerk is gerepareerd en de steentjes op de paden zijn weer hagelwit. In het voorjaar van 1997 worden de bloemperken weer beplant.

Met opzet zijn er in het huis nergens verklarende teksten opgehangen. Die zouden immers het 'huiselijke' aspect geweld aandoen. Wel zullen bezoekers binnenkort met behulp van een audiosysteem een rondleiding door het huis kunnen maken. Tot die tijd is er een hardig informatieboekje te lenen bij de ingang van het museum.

Renovatiemanagement

Lucie Snoeker, directiesecretaris, en Ruud Ruhé, hoofd technische dienst, vertellen over het management van het renovatieproject. 'Eigenlijk zijn we drie jaar geleden begonnen, toen besloten werd dat er een betere brandbeveiliging moest komen. De verbouwing werd natuurlijk grondig voorbereid. Van te voren zijn alle tekeningen gemaakt. Geregeld liepen er tijdens de verbouwing vijftig mensen door het huis! Dat kon alleen maar doordat iedereen precies wist wat hij moest doen. Het was het jaar van de snelle beslissingen', zegt Lucie Snoeker. 'We lazen bestekboeken alsof het romans waren. Iedereen was enthousiast. Zelfs in de bouwvakvakantie is er doorgewerkt.' De bouwcoördinatie werd voortreffelijk uitgevoerd door Owen Eilbracht. Problemen te over. Hoe leg je bijvoorbeeld in zo'n oud huis nieuwe kabels aan, zonder het uiterlijk aan te tasten? De oplossing is gevonden in een centrale schacht, dwars door het hele huis heen. Daardoor lopen nu alle kabels. Door de vloeren en de plafonds zijn met groot vakmanschap onzichtbaar kabelgoten aangelegd. De verlichting is vernieuwd. Veel is er veranderd en verbeterd, al blijven er natuurlijk nog altijd wensen. Heel veel mensen hebben hun kennis en deskundigheid gebruikt om te helpen bij de renovatie van Museum Willet Holthuysen. De ontdekkingen die zijn gedaan, konden alleen plaatsvinden doordat al die specialisten samenwerkten. Voor een ondeskundige toeschouwer vallen de details misschien niet op, maar wie zich erin verdiept ziet de moeite die het kost om een stukje van het verleden terug te vinden en te behouden.

Hart voor de zaak

Hubert Vreeken, conservator kunstnijverheid van het museum, geeft samen met Gusta Reichwein, collectiebeheerder, een rondleiding door het huis. Ze vertellen van de moeilijkheden die ze tegenkwamen bij de renovatie en de oplossingen die ze gevonden hebben. En die zijn soms heel ingenieus. Bijvoorbeeld voor de roeden van de traplopers. Die moesten worden vervangen, maar hedendaagse roeden bleken uit de toon te vallen en bovendien erg prijzig. Slim hebben ze toen besloten zelf buisjes bij de ijzerhandel te halen en knoppen te laten draaien naar het voorbeeld van de oude roeden. En dan de schouw in de slaapkamer op de tweede verdieping.

Vreeken wist van oude foto's dat de bestaande schouw eigenlijk in de kamer ernaast thuis hoorde en dat de schouw van de slaapkamer nog ergens te vinden moest zijn in een depot. Na een halve dag zoeken vond hij die grijze schouw inderdaad: in tweehonderd stukken! Ga je nu kijken, dan zie je daar niets meer van. Perfect gerestaureerd door de marmerrestaurator staat de schouw waar hij hoort te staan. Eindelijk weer thuis.

Zwart-wit foto

Gusta Reichwein vertelt welke problemen zich aandienen bij de zoektocht in het verleden. 'Er zijn enkele oude foto's, maar we hebben gemerkt dat we vaak niet objectief naar die foto's kijken.' Ze wijst op een zwart-wit foto die op de bel-etage in de antichambre is tentoongesteld. Die antichambre, die aan de zijkant van het huis ligt, is waarschijnlijk het meest door licht en stof aangetast. De foto laat zien hoe deze eruit heeft gezien in de 19de eeuw. Bij de renovatie zijn nieuwere 20ste-eeuwse wandbespanningen verwijderd en bleek eronder het behang tevoorschijn te komen dat op de foto te zien is. Het is een geel-paars veloutébehang, met bloempatronen op papier waarop scheerwol is aangebracht. Nu is het flink verschoten, maar wel is duidelijk hoe overdadig van kleur deze kamer moet zijn geweest. 'Allemaal kenden we die foto', zegt Gusta, 'en allemaal hadden we dat over het hoofd gezien: dat de muren zo heftig van kleur zijn geweest. Een goed voorbeeld van de 'lelijke tijd' zoals de interieurstijl in de periode 1835-1895 wel werd genoemd. Voeg je daarbij de opzichtige kleuren van de kleren die de mensen uit die tijd gedragen hebben, dan moet het er naar onze smaak erg bont hebben uitgezien.' Het was helaas (nog) niet mogelijk deze kamer bij de renovatie weer in de originele staat te brengen. Daarom is hier gekozen voor een andere aanpak, die van 'work in progress': een deel van het oude behang is ontbloot en een stuk van het oorspronkelijke gele behang en paarse tapijt is tentoongesteld, zonder deze zaken te restaureren. Zo krijgt het publiek een indruk van het uiterlijk van de kamer en tegelijkertijd een beeld van hoe ontdekkingen gedaan worden en hoe de situatie is voordat er gerestaureerd wordt.

GERESTAUREERDE GOBELINS

De vaardige handen van textielrestaurator Marijke van de Weerd. Zij is hier aan het werk aan één van de gobelins uit de Balzaal van Museum Willet-Holthuysen. Foto Werkplaats tot Herstel van Antiek Textiel te Haarlem

De danszaal

De bel-etage werd gebruikt voor ontvangsten. In de balzaal moet veel gedanst zijn. Er is een antichambre, een kamer waar men verbleef voor men de danszaal betrad, die als groot ontvangstvertrek dienst deed. In de danszaal zijn de wandtapijten hersteld en schoongemaakt. Een prachtige klus van textielrestaurator Marijke van de Weerd, in samenwerking met Stichting Werkplaats tot Herstel van Antiek Textiel. In één dag zijn deze zware tapijten op hun plaats teruggehangen en op een ingenieuze manier bevestigd. Met behulp van een sterk soort klittenband! Voor de liefhebber nog de volgende details: in de danszaal onder de muurtafel is een paneel in de lambrizing te zien dat iets witter is dan de andere panelen. Eigenlijk is het wit met een blauwe spikkel erin. Deze kleur, van dit ene paneel, zal waarschijnlijk de oorspronkelijke kleur geweest zijn. De immense kaarsenkroon in de balzaal weegt een ton! Hij is helemaal uit elkaar gehaald, geëlektrificeerd en deels opnieuw verguld door Paul Born, Jaap van Alphen en Bob van Krevelen. Een monnikenwerk.

Colin

In het begin van de 20ste eeuw is veel verwijderd van wat toen lelijk werd gevonden. Niet alleen het behang verdween achter nieuwere wandbespanningen, maar ook verscheidene decoratieve olieverschilderijen die de gang op de bel-etage sierden zijn indertijd weggehaald. Het ging om panelen die in opdracht van Abraham Willet (in de 19de eeuw) door de Franse schilder Paul Alfred Colin (1838-1916) zijn geschilderd als een hommage aan de 18de-eeuwse Franse schilderkunst. Men vond deze decoraties geen 'kunst'. De schilderijen zijn nu uit het depot gehaald, grondig schoongemaakt en gerestaureerd en allemaal weer op de oorspronkelijke plaats teruggehangen.

Kaarslicht

Een andere belangrijke ingreep is die van de verlichting. Bijna alle kandelaars, die vroeger gedoofd waren, omdat brandende kaarsen in een museum natuurlijk uit den boze zijn, branden nu met elektrische lampjes. Dit licht is zo ongeveer het enige licht dat de zalen en kamers verlicht, zodat de bezoeker een goede indruk krijgt van de hoeveelheid licht waarbij men in de 18de en 19de eeuw gewoon was te leven. Een voorbeeld voor deze aanpak is de verlichting in paleis Het Loo geweest.

De eerste verdieping

Niet altijd worden mooie vondsten gedaan bij onderzoek. In de hal boven, leek onder een plafond een marmering uit te komen, toen de verf voorzichtig werd weggehaald. De restauratoren waren enthousiast. Maar toen ze verder onderzochten, bleek het 'marmermotief' waarschijnlijk door schimmel te zijn ontstaan.

In het trappenhuis wijst restaurator Jaap Boonstra op een kelkvormig motief. Onder de vloer is eenzelfde motief gevonden op een balk, met daarop een rijmpje: *'Pieter de Gek en Hendrik Kak, kaktien hier op hun gemak.'* Ook minder stijlvolle uitingen uit het verleden zijn dus teruggevonden bij de renovatie. Op de eerste verdieping waren de privévertrekken van de Willets, waaronder de slaapkamer die later als bibliotheek werd ingericht en die nu tentoonstellingsruimte is.

De zolder

Op de zolder, niet toegankelijk voor publiek, bevindt zich het atelier van de lijstenmaker en een atelier voor de fotograaf. Schilders lopen er nog af en aan, want dit deel van het werk is te doen terwijl het museum open is. Jaap Boonstra trekt een kast open en toont zakjes oude spijkers, rollen bejaard behang, dozen vol potscherven die uit de tuin komen, een zakje met oude koffiebonen dat de bouwvakkers op zolder vonden, oude spanjoletten en ga zo maar door. Alles wordt bewaard. Alles kan een sleutel naar het verleden betekenen. Jaap Boonstra is in het Centraal Museum in Utrecht gaan kijken naar oude poppenhuizen, speciaal naar de zolders. Zo ontdekte hij waar de grote ogen, die in de balken van het plafond zijn gedraaid, voor dienen: daar werden houten staven in gestoken, waar de was aan kon drogen. Er is ook een klein oventje te zien: waarschijnlijk om strijkbouten in te verwarmen.

Steeds andere tentoonstellingen

Op de eerste verdieping zijn de kamers (behalve de slaapkamer) als tentoonstellingsruimtes ingericht. Ook op deze verdieping is enorm veel opgeknapt. In de grote achterkamer zijn wandpanelen verwijderd, zodat de kamer zijn oorspronkelijke grootte weer heeft; de architraaflijst (de buitenste plafondlijst) is door de aannemer in de oude staat hersteld; zoals gezegd is de schouw weer op zijn oorspronkelijke plaats in de slaapkamer gezet. Wat de heer Willet gedurende zijn leven allemaal verzameld heeft, is te veel om allemaal tegelijk uit te stallen. Een keus uit zijn verzameling zal wisselend worden tentoongesteld in de komende jaren. Op deze verdieping, in het zogenaamde antiek-kamertje, wordt de collectie van de Backerstichting tentoongesteld. Deze stichting werd in 1910 opgericht met als doel de verzameling van het regentengeslacht Backer bijeen te houden. Een lid van de familie Backer heeft in de tweede helft van de 18de eeuw in het huis gewoond.

LIJSTENRESTAURATIE
Burgemeester Patijn krijgt uitleg van lijstenrestaurator Henk Jonker tijdens de opening van Museum Willet-Holthuysen.

Wat is het museum Willet-Holthuysen?

Wie zou niet graag voor een dagje een rijke Amsterdammer uit de vorige of uit de 18de eeuw willen zijn? Hoe hebben die mensen toen geleefd? Hoe hebben ze gewoond? Wat aten ze en hoe was hun tafel gedekt? Veel voorwerpen uit het verleden zijn bewaard gebleven en staan in musea tentoongesteld; kleding, meubels, boeken, maar de sfeer van het leven om die voorwerpen heen ontbreekt. Het museum Willet-Holthuysen is wat dat betreft enig in zijn soort in Nederland. Dat komt doordat het eigenlijk helemaal geen echt museum is, maar een gewoon huis. Een huis waarin de tijd is blijven stilstaan. Het huis aan de Herengracht in Amsterdam geeft je het gevoel even een andere tijd binnen te stappen. Je verwacht mevrouw Willet in haar boudoir te zien zitten. Het zou je niet verbazen als de heer Willet binnen kwam om zijn kunstschaten nader toe te lichten.

Dat dit huis nog bestaat en dat alle meubels en schilderijen nog aanwezig zijn, hebben we te danken aan Sandrina Willet-Holthuysen. Haar man was al lang overleden, toen zij zelf als oude dame en omringd door haar huisdieren een slopende ziekte kreeg. Kinderen had ze niet en de weduwe Willet besloot haar huis na te laten aan de gemeente Amsterdam.

Korte geschiedenis van het huis

Sandrina's vader, Pieter Gerard Holthuysen, had het huis gekocht om er in te wonen, maar omdat het verhuurd was, kon hij het pas jaren na de koop betrekken. Een jaar later al overleed hij. Zijn dochter bleef op de Herengracht wonen. Toen de heer Holthuysen, die koopman was in vensterglas en Engelse kolen, het huis kocht in 1855, had het al een lange geschiedenis. Het werd gebouwd in de jaren 1685-1690. Een reeks belangrijke en welgestelde Amsterdammers had er gewoond. Er waren bankiers bij en burgemeesters, maar ook rijke kooplieden. Sandrina Holthuysen trouwde met Abraham Willet. Deze Abraham Willet, zoon van een vrouwenarts, was een fanatiek kunstverzamelaar. Hij reisde veel en bracht steeds kunstwerken van zijn reizen mee terug. Die kunst werd in huis opgeslagen en uitgesteld. Daarom moest de inrichting van het huis grondig veranderen.

Een jaar na de dood van mevrouw Willet werd het huis als museum in gebruik genomen. Dat is nu honderd jaar geleden. De succesvolle renovatie is precies in het kroonjaar afgerond. De stad Amsterdam kan trots zijn op Museum Willet-Holthuysen.

AANWINST

ALLEGORIE OP DE ALLIANTIE
TUSSEN DE BATAAFSE REPUBLIEK
EN FRANKRIJK, mei 1795
*Mogelijk van de hand van
Jurriaan Andriessen (1742-1919),
eind 18de eeuw
Olieverf op doek*

Twee vrouwen reiken elkaar de rechterhand, de linkervrouw wordt geflankeerd door de Nederlandse leeuw en stelt de Bataafse Republiek voor, de andere vrouw verbeeldt Frankrijk. Op het altaar is de Vrijheid te herkennen aan de lans met vrijheidshoed. De genius aan de voet van het altaar breekt het juk van de Tyrannie, de leeuw verjaagt figuren die herkenbaar zijn als Wrok en Nijd. Daardoor wordt er ruim baan gemaakt voor de menslievendheid (de zogende vrouw), de handel (voorgesteld door Neptunus, Triton, de Najaarden en Mercurius) en landbouw (Ceres, Pomona en Flora). De naakte vrouwenfiguur stelt de Waarheid of Prudentia voor. Links boven, herkenbaar aan de trompet, blaast Fama de roem van de alliantie.

Muziek in het museum

In de Schuttersgalerij werden op drie zondagochtenden concerten gegeven, passend bij een thema in een tentoonstelling of de geschiedenis van Amsterdam. Op 10 maart werden werken van de componist en stadsorganist van de Oude Kerk, J.W. Sweelinck (1562-1629), uitgevoerd door De Obrecht Cantorij o.l.v. Kees de Wijs. Op 14 april stond Turkse muziek centraal. Het Syrinx saxofoonkwartet bracht zowel authentieke Turkse volksmuziek als hedendaagse Turkse muziek ten gehore. Op zondag 12 mei speelde Trio d'Amsterdam composities van Mozart en Beethoven. De serie concerten werd mogelijk gemaakt door Ad Rem uitzendbureau.

De binnenplaats was traditiegetrouw weer het toneel voor uitvoeringen van diverse muziekgezelschappen. Vele orkesten en koren uit binnen- en buitenland traden er op in het voorjaar en in de zomer.

Het eerste weekend van juni stond opnieuw in het teken van Turkse muziek, naar aanleiding van de manifestatie ANATOLIË IN AMSTERDAM. Op 1 juni gaven Ceylan Utlu en zijn leerlingen een demonstratieles van het Turkse snaarinstrument de saz. Op 2 juni werden op de grote binnenplaats Turkse liederen ten gehore gebracht door het koor Seda.

Bijzondere evenementen

Museumweekend

In het Museumweekend, in 1996 op 20 en 21 april, ontving het Amsterdams Historisch Museum, net als alle andere Nederlandse musea die zijn aangesloten bij de Stichting Museumjaarkaart, een zeer groot aantal bezoekers. Op beide dagen waren er rondleidingen door de tentoonstelling *JONGENS EN MEISJES*. Op zaterdag was er bovendien een excursie naar een tentoonstelling over de geschiedenis van het Maagdenhuis, het katholieke weeshuis voor meisjes. De Turkse goochelaar Sermet Erkin toonde zijn verrassende trucs aan jong en oud op de zondagmiddag. Tijdens het weekend wisten 4.412 mensen de weg naar het museum te vinden.

Uitmarkt

Voor het derde achtereenvolgende jaar presenteerde een groot deel van de Amsterdamse musea zich gezamenlijk op de Uitmarkt op 24 en 25 augustus. Dit jaar waren de museum-informatiemarkt en het museumpodium te vinden op de sfeervolle grote binnenplaats van het Amsterdams Historisch Museum.

Zowel op zaterdag als op zondag waren er verschillende voorstellingen. Net als vorig jaar was er de *Wat, van Wie en Waarom Quiz*. Verder was er muziek te horen, er werd een buikdansdemonstratie gegeven en er waren verschillende theateracts te zien. Bekende en bijzondere Nederlanders gaven in gesproken columns hun visie op musea onder de noemer *Uit in een Amsterdams Museum*.

Onder deze columnisten waren Erwin Olaf, Digna Sinke, Diana Ozon, Jeroen Henneman, Joost Zwagerman, Bernadette de Wit, Ernst Bakker en Pauline Kruseman.

De AVRO was te gast op de kleine binnenplaats, waarvandaan gedurende het hele weekeinde rechtstreeks radioprogramma's werden uitgezonden.

Tijdens de Uitmarkt maakten 5.620 mensen van de gelegenheid gebruik om kennis te maken met het Amsterdams Historisch Museum of om op de valreep de tentoonstelling *JONGENS EN MEISJES* te bekijken, die zondag 25 augustus voor de laatste dag te zien was.

Huizenonderzoek

Op 24 oktober organiseerde het museum in samenwerking met het Gemeentearchief van Amsterdam een workshop voor mensen die onderzoek willen doen naar de geschiedenis van hun eigen huis. Het onderzoek naar de woning aan Da Costastraat 123 dat museummedewerkers verrichtten voor de tentoonstelling *MENSEN OVER DE VLOER*, stond in het eerste deel van de dag centraal. Tijdens een rondleiding werd verteld hoe de informatie was verzameld. 's Middags werd een bezoek gebracht aan het Gemeentearchief, waar werd gedemonstreerd hoe een geïnteresseerde de benodigde gegevens kan vinden. De workshop trok veel belangstellenden.

Gratis week

Traditiegetrouw vierde het museum zijn eenentwintigste verjaardag in het huidige gebouwencomplex door een week lang gratis toegang te geven. Dit jaar bezochten in de week van 28 oktober tot en met 3 november 10.657 mensen het Amsterdams Historisch Museum.

Educatie en publieksinformatie

Groepsbezoek

Het afgelopen jaar is er statistisch onderzoek uitgevoerd naar de kwantitatieve ontwikkeling van het groepsbezoek over de periode van 1990 tot en met 1995. Sinds 1992 is op het gebied van de organisatie van het groepsbezoek een aantal veranderingen doorgevoerd. De uitkomsten van het onderzoek waren in hoofdlijnen: de stijgende lijn in het aantal groepsbezoeken (met name bij tijdelijke tentoonstellingen), de groei in programma's voor diverse doelgroepen die door museumdocenten werden begeleid en de toename van het onderwijsbezoek, vooral van groepen uit het basisonderwijs en de volwasseneneducatie. In 1990 was het aandeel van begeleid groepsbezoek van het basisonderwijs vrijwel nihil, in 1995 was dit gestegen tot zesenzeventig procent.

ALLE AMSTERDAMSE MUSEA

De meisjesbinnenplaats tijdens het Uitmarktweekeinde met de presentatie van de Amsterdamse musea

Foto V.G. van de Ven

Onderwijs

Op het gebied van culturele vorming in het voortgezet onderwijs in Amsterdam neemt KIVO sinds tien jaar een prominente plaats in. KIVO is een samenwerkingsverband van de Stichting Kunstzinnige Vorming Amsterdam, de Onderwijsmediatheekdienst van de Openbare Bibliotheek Amsterdam, het Tropenmuseum en het Amsterdams Historisch Museum. In deze periode hebben naar schatting vijftienduizend jongeren deelgenomen aan een KIVO-project en kennis kunnen maken met de mogelijkheden van de deelnemende instellingen. Wethouder Ernst Bakker ontving tijdens het feest voor het tienjarig bestaan het eerste exemplaar van de speciale KIVO-10-krant.

In 1996 startte het nieuwe KIVO-project *Wees geweest*. In het programma is o.a. een handwerk- en handvaardigheidsles opgenomen, die gebaseerd is op de manier waarop zo'n les rond 1900 in het weeshuis werd gegeven.

KIVO
Kinderen praten met kinderboekenschrijfster Thea Beckman tijdens de docentenbijeenkomst voor het KIVO project *WEES GEWEEST*. Haar boek *Saartje Tadema* speelt zich af in het voormalige Burgerweeshuis.

Foto Arja van Veldhuizen

Publieksparticipatie

Afgelopen jaar werd bij twee tentoonstellingen geëxperimenteerd met nieuwe vormen van publieksparticipatie. Bij de tentoonstelling *ANATOLIË IN AMSTERDAM* was de persoonlijke benadering door een Turkse museummedewerkster van Turkse Amsterdammers in buurthuizen, verenigingen en moskeeën nieuw en erg succesvol. Op deze manier werden veertig Turkse groepen bereikt voor deelname aan een speciaal museumprogramma.

Bij de tentoonstelling *MENSEN OVER DE VLOER* over de geschiedenis van de Da Costabuurt werden diverse activiteiten opgezet voor en in samenwerking met buurtbewoners: het fotoproject *Da Costa-buurt Portretten*, evenementen, speciale ontvangsten in het museum voor buurtbewoners en een onderwijsproject. Dit project was bestemd voor de bovenbouw van het basisonderwijs; het bestond uit een jeugdkrant met lessuggesties en een aansluitend programma in de tentoonstelling. Hierbij konden de leerlingen aan de hand van gebruiksvoorwerpen uit de jaren dertig gesprekken voeren met enkele zeventig-plussers, leden van het Servicepunt voor Ouderen in de Da Costabuurt.

Interactieve presentaties

Het Amsterdams Historisch Museum wil graag ook een jonger publiek aanspreken. Daarom wordt geprobeerd de permanente opstelling voor die groep aantrekkelijker te maken. Het al genoemde nieuwe interactieve computerprogramma bij het schilderij de *KOPPERTJESMAANDAG* helpt daarbij. Ook de eerder genoemde weeshuisroute, die gemaakt is bij de tentoonstelling *JONGENS EN MEISJES*, en die in het museum zal blijven, past in dit beleid. Er is een begeleidend boekje verschenen, *Kijktocht bij de Weeshuisroute*, met een puzzelroute langs de kijkkasten, speciaal bedoeld voor kinderen. In de tentoonstelling *PETER DE GROTE EN HOLLAND* werd de zelfwerkzaamheid van jongere en oudere bezoekers geactiveerd door *het Peter-spoor*: elf plaatsen in de tentoonstelling met puzzels en experimenten. Aan alle bezoekende kinderen werd een boekje uitgereikt met de route langs al deze 'doe-plekken'.

AANWINST

GEGRAVEERD KELKGLAS, circa

1740

*Engeland (glas)**Noordelijke Nederlanden**(radgravure)*

Met dit glas werd in het roerige laatste decennium van het Tweede Stadhoudersloze Tijdperk een heildronk uitgebracht op de machtige stadsregering van Amsterdam. Op de kelk is het monumentale stadhuis op de Dam gegraveerd, evenals het opschrift 'Vivat de Regering van deesen Huuse'. Op de andere zijde van de kelk staat een geblinddoekte Vrouwe Justitia met zwaard en balans.

Bibliotheek

In 1996 deden ook weer veel bezoekers een beroep op de collectie boeken van het museum. Vooral naar aanleiding van de tentoonstelling *JONGENS EN MEISJES* kwamen nogal wat bezoekers naar de bibliotheek met vragen om meer informatie (vooral foto's) over het Burgerweeshuis. Speciaal voor dit doel is er een fotoalbum uit 1903 gereproduceerd. De bibliotheek beschikt ook over veel literatuur over de geschiedenis van het Burgerweeshuis, waarin geïnteresseerden zich konden verdiepen.

Publiekswerving

Om de diverse publieksgroepen te informeren en te interesseren voor de activiteiten in het museum is er nauw samengewerkt met verschillende intermediaire organisaties, zoals de VVV Amsterdam en het Nederlands Bureau voor Toerisme. Diverse Amsterdamse culturele instellingen hebben in samenwerking met de VVV hun krachten gebundeld onder de noemer *Amsterdam Art Adventure*. Zo kan het Amsterdamse cultuuraanbod beter onder de aandacht worden gebracht van de bezoeker. Het Amsterdams Historisch Museum participeerde in het Amsterdam Winter Adventure project. In een speciale folder, die door het Nederlands Bureau voor Toerisme en de VVV grootschalig is verspreid in binnen- en buitenland, werden alle wintertentoonstellingen in Amsterdam gepresenteerd.

Het museum participeerde ook in een adviesgroep voor het Nederlands Bureau voor Toerisme, met het doel de promotie van het Nederlandse cultuuraanbod in het buitenland te bevorderen. Andere belangrijke intermediaire organisaties waren dit jaar verschillende stadsdelen, andere gemeentelijke diensten en organisaties van allochtone Amsterdammers, zoals de Stichting Kulsan, ten behoeve van de manifestatie *ANATOLIË IN AMSTERDAM*.

Publicaties

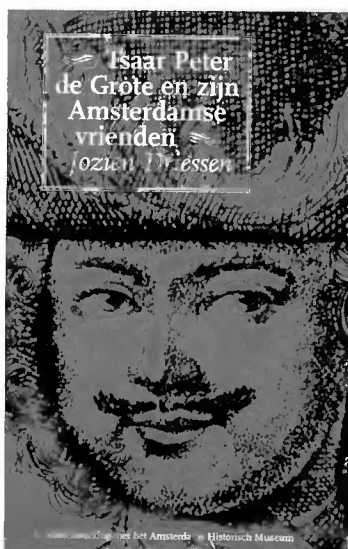
Publicaties in het kader van activiteiten en tentoonstellingen

Bell, Wim de, JONGENS EN MEISJES. HET LEVEN IN HET AMSTERDAMSE BURGERWEESHUIS, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 1996, nr. 40.

Ruim geïllustreerde brochure met achtergrondinformatie bij de gelijknamige tentoonstelling.

Bentham, Barend J. van, TWEE EEUWEN TAFELZILVER. DE AMSTERDAMSE ZILVERSMEDEN HELWEG 1753-1965, 2e herz. en uitgebr. dr., Zwolle (Waanders) 1996.

Driessen, Jozien, PETER DE GROTE EN ZIJN AMSTERDAMSE VRIENDEN, Utrecht/Antwerpen (Kosmos Z & K Uitgevers) 1996 [Uitgave i.s.m. het Amsterdams Historisch Museum].

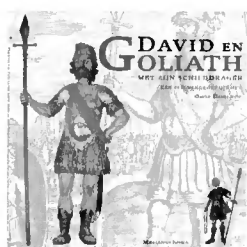

EDUCATIEF AFFICHE PETER DE GROTE EN HOLLAND, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 1996 [Uitgave i.s.m Bureau CROSS (Onderwijssamenwerking met Centraal- en Oost-Europa)].

Het affiche is een combinatie van tekst en beeld, met een selectie van de meest aansprekende voorwerpen in de tentoonstelling. De uitgave is verzorgd door de educatieve afdeling. Het affiche is bestemd voor de onderbouw voortgezet onderwijs en is ook in het Russisch verschenen.

Eisma, Marianne, DAVID EN GOLIATH MET ZIJN SCHILDDRAGER. EEN BEELDENGROEP UIT HET OUDE DOOLHOF, Wormer (Inmerc bv) 1996 [Uitgave i.s.m. het Amsterdams Historisch Museum].

De houten beelden van de reus Goliath en de kleine David en de schilddrager behoren tot de collectie van het museum. Ze staan nu in het museumrestaurant dat naar hen vernoemd is. De beeldengroep was een van de topattracties van het Oude Doolhof, een van oorsprong 17de-eeuwse pleziertuin op de hoek van de Prinsen- en de Looiersgracht. Het boek vertelt de geschiedenis van David en Goliath en van de oorspronkelijke standplaats van de beeldengroep.

Eskes, Ina en Frans Oehlen, **MENSEN OVER DE VLOER**, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 1996.

Uitgave van de educatieve afdeling. De jeugdkrant maakte deel uit van een lesprogramma, bestemd voor gebruik in de bovenbouw van het basisonderwijs. De krant is ook los te koop.

Kistemaker, Renée, Natalja Kopaneva en Annemiek Overbeek (red.), **PETER DE GROTE EN HOLLAND. CULTURELE EN WETENSCHAPPELIJKE BETREKKINGEN TUSSEN RUSLAND EN NEDERLAND TEN TIJDE VAN TSAAR PETER DE GROTE**, Bussum/Amsterdam (Thoth/Amsterdams Historisch Museum) 1996.

De uitgave kwam tot stand met financiële steun van Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek en het Prins Bernhard Fonds.

Catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling. De catalogus gaat vooraf door een groot aantal artikelen geschreven door Russische en Nederlandse specialisten.

Prinsenbergh, Katelijne, **WEES GEWEEST**. Kijktocht bij de weeshuisroute, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 1996.

Uitgave van de educatieve afdeling.

Terreehorst, Pauline, **BLONDJES & BEAUTIES. FASHION PHOTOGRAPHY / MODEFOTOGRAFIE 1950-1970**, HANS DUKKERS, Amsterdam (Voetnoot) 1996.

Uitgave bij de tentoonstelling 'Les belles Hollandaises', verzorgd door het Maria Austria Instituut.

Overige publicaties van museummedewerkers

Kistemaker, Renée, **PETER DE GROTE EN HOLLAND: EEN KUNSTKAMER IN SINT PETERSBURG**, *Vitrine* 9 (1996) 12 (december), p. 30-33.

Vreeken, H., Boekbespreking van: Petra Timmer, **METZ & CO.: DE CREATIEVE JAREN** (Rotterdam 1995), *Ons Amsterdam* 48 (1996), p. 102.

Vreeken, H., **TAFELZILVER UIT 1841**, *De Stavelij* 11 (1996) nr. 1, p. 17-19.

Vreeken, H., **KOPER EN TIN VAN DE HERVORMDE DIACONIE IN HET AMSTERDAMS HISTORISCH MUSEUM**, *De Tinkoerier* 4 (1996) 2 (december), p. 23-27.

Wagenaar, L.J., **KNIELEN OF BUIGEN? DE GEZANTSCHAPPEN VAN DE COMPAGNIE NAAR KANDY NA HET VREDESVERDRAG VAN 1766** in: C.A. Davids, W. Fritschy en L.A. van der Valk (ed.), *Kapitaal, ondernemerschap en beleid: studies over economie en politiek in Nederland, Europa en Azië van 1500 tot heden: afscheidsbundel voor prof. dr. P.W. Klein*, Amsterdam 1996, p. 441-466.

Wagenaar, L.J., **IN HET KIELZOG VAN DE VOC**, Den Haag 1996.

Wagenaar, L.J., **STADSWANDELING IN AMSTERDAM**, deel van: Rob Krabben (red.), *Volg het spoor van de VOC: stadswandeling Amsterdam, Delft/Rotterdam, Enkhuizen, Hoorn, Middelburg/Vlissingen, Texel*, Den Haag 1996.

Wildt, Annemarie de, **ZOMAAR EEN HUIS; DA COSTASTRAAT 123 IN MIJN HERINNERING WAS HET ALTIJD ZOMER**, *Ons Amsterdam* 48 (1996), p. 113-120.

Wildt, Annemarie de en Margriet de Roever, **DE SPRONG OVER DE SINGELGRACHT. NIEUWBOUW IN DE DA COSTABUURT**, *Maandblad Amstelodamum* 83 (1996), p. 113-120.

Collectie

Korte geschiedenis van de collectie

De Amsterdamse gemeentelijke musea bieden van oudsher onderdak aan het kunstbezit van de stad Amsterdam. Dat kunstbezit is opgebouwd vanaf de 17de eeuw, toen het stadsbestuur een Kunstkamer inrichtte in het stadhuis op de Dam. In de loop van de tijd zijn daar veel verzamelingen van stedelijke instellingen aan toegevoegd. Hieraan heeft het Amsterdams Historisch Museum bijvoorbeeld de schuttersstukken, de vele regentenportretten, de prachtige collectie gildezilver en de beelden van David en Goliath te danken. Daarnaast hebben verschillende particulieren hun kunstcollecties nagelaten aan de stad Amsterdam. Het Museum Willet-Holthuysen is daar een fraai voorbeeld van.

In 1895 opende het Stedelijk Museum zijn deuren voor het publiek. Naast tentoonstellingen van hedendaagse kunst werden hier oude kunstvoorwerpen uit de verzameling van de stad Amsterdam geëxposeerd. Toen in 1926 het Amsterdams Historisch Museum werd gesticht, kreeg de collectie die betrekking had op de geschiedenis van de stad Amsterdam een eigen behuizing in het eeuwenoude Waaggebouw op de Nieuwmarkt. Dat gebouw werd na verloop van tijd te krap en in 1975 betrok het Amsterdams Historisch Museum het huidige pand.

Tot in de jaren tachtig vormden het Stedelijk Museum en het Amsterdams Historisch Museum samen de Dienst Gemeentelijke Musea. Dat betekende dat verschillende museale taken gezamenlijk werden vervuld, zoals bijvoorbeeld de collectieregistratie. In de afgelopen tien jaar zijn beide musea als zelfstandige instellingen gaan werken en werden de collecties gescheiden. Daarbij is er globaal van uitgegaan dat het Amsterdams Historisch Museum de kunst van vóór 1900 conserveert en het Stedelijk Museum de kunst van na die tijd voor zijn rekening neemt. Hetzelfde geldt ook voor het acquisitiebeleid. Overigens heeft het museum in de afgelopen decennia wel 20ste-eeuwse voorwerpen verworven omdat deze duidelijk verbonden zijn met de geschiedenis van de stad.

Nu het Amsterdams Historisch Museum het vaste voornemen heeft om vóór het jaar 2000 een nieuwe opstelling te presenteren over Amsterdam in de 19de en 20ste eeuw, blijkt duidelijk dat er lacunes zijn in de collectie. Voor een deel kunnen die worden aangevuld door werken van collega-instellingen te lenen, maar ook het aankoopbeleid zal de eerstkomende jaren meer gericht zijn op de jongste geschiedenis.

AANWINST

DRIE VAZEN, circa 1930
 Ontwerp Gerard Muller (1877-1943)
 Geblazen en geslepen glas

Na ruim twee eeuwen sloot het Glashuis G. & A. Muller aan het Rokin in 1972 zijn deuren. Kristal van deze gerenommeerde zaak was in de jaren 1920-1940 een begrip. De vormgeving van de modellen was strak, eenvoudig en gericht op optimale bruikbaarheid. De Amsterdamse kristalhandelaar liet zijn ontwerpen in toonaangevende glasblazerijen in Bohemen uitvoeren. De drie bloemenvazen zijn vervaardigd in de Josephinenhütte in Schreiberhau. Naast deze objecten verwierf het museum enkele door Muller ontworpen serviesonderdelen van facet-geslepen kristal.

AANWINST
HOTPANTS, circa 1970
Cuir 20 Ans
Paars suède

ONTWERPTEKENINGEN VAN
KARIN EIJLDERS

Amsterdam was omstreeks 1970 het 'magisch centrum' van de wereld. Dit uitte zich onder andere in het veranderende kleedgedrag van de jeugd. Creatief, kleurig en uitdagend drukte het hippe volkje zijn stempel op het straatbeeld. Een van de eerste boetieks was die van ontwerpster Karin Eijlders in de P.C. Hoofstraat. Uit haar collectie kocht het Amsterdams Historisch Museum uiteenlopende kledingstukken, zoals minirokken, hotpants, Indijurken, bloemetjesdassen en unisex-pakken. De veelzijdige textiel- en kostuumverzameling van het museum kon zo in één keer met zestig kledingstukken en mode-accessoires uit de sixties en seventies worden uitgebreid. De aankoop omvat ook een aantal schetsontwerpen van Eijlders.

Aanwinsten

In 1996 kocht het museum in totaal vijftig objecten en ontving het honderd schenkingen, waarvan een aantal naar aanleiding van tijdelijke tentoonstellingen. Acht voorwerpen werden in langdurig bruikleen ontvangen en drie voorwerpen werden door gemeentelijke diensten overgedragen. Verspreid door het jaarverslag zijn foto's van verschillende aanwinsten opgenomen.

Nabestaanden van burgerwezen hebben diverse merk- en stoplappen geschonken die in het weeshuis zijn geborduurd. De tentoonstelling over de Da Costabuurt leidde tot de schenking van een poppenhuis, dat minutieus is gebouwd naar het voorbeeld van een huis in die buurt. Ook een aantal huishoudelijke gebruiksvoorwerpen uit de jaren twintig en dertig van deze eeuw, zoals een wastobbe, een wasbord en een droogrek zijn door Amsterdammers ingebracht.

Ook andere tijdelijke tentoonstellingen gaven richting aan het acquisitiebeleid. Turkse Amsterdammers, die de tentoonstelling ANATOLIË IN AMSTERDAM bezochten, hebben voorwerpen meegebracht die iets vertellen over hun ervaringen in Nederland. Enkele van de meest veelzeggende objecten zijn na de tentoonstelling opgenomen in de collectie.

Dankzij een schenking van Jean Leering en Wies van Moorsel kwam het museum in het bezit van de ontwerpen voor het Kleurproject Nieuwmarktbuurt. De kunstenaar Frans van Bommel ontwierp muurschilderingen in kleuren waarop in groot formaat gedichten werden weergegeven. De zesentwintig muurschilderingen op verschillende locaties, verbeeldden het protest van de

bewoners tegen de aanleg van de metrolijn in de Nieuwmarktbuurt in 1974. Ook de documentatie over de totstandkoming van de schilderijen was onderdeel van de schenking.

Met de tentoonstelling over tafelzilver in het vooruitzicht is er in het voorjaar een bestekkist gekocht. De kist bevat vorken en lepels die vervaardigd zijn door de zilversmid Hendrik Helweg, één van de leden van de Amsterdamse familie van zilversmeden die centraal stond in de expositie in Museum Willet-Holthuysen.

In 1998 zal er in hetzelfde museum een tentoonstelling worden gewijd aan de collectie glas van het Amsterdams Historisch Museum. Om die reden zijn er in het afgelopen jaar enkele prachtige stukken uit de jaren 1920-1940 gekocht op een veiling van een particuliere collectie. Het gaat om drinkglazen, messenleggers, een schaal en een gemberpot, afkomstig van het Amsterdamse glashuis Muller dat aan het Rokin gevestigd was. In de kunsthandel zijn drie bloemenvazen van dezelfde firma aangekocht.

In het museum zijn topografische voorstellingen van Amsterdam vaak het middel om te laten zien hoezeer de stad veranderd en vooral gegroeid is. Dat geldt ook voor het werk van Arnold Pakkoo (1903-1979). Deze Amsterdamse onderwijzer en kunstschilder heeft vanuit zijn huis aan de Sassenheimstraat vele gezichten op de begraafplaats Te Vraag geschilderd. Het museum heeft enkele schilderijen van dit gebied aan de oever van de Schinkel gekocht.

Met het oog op de jongste geschiedenis is een flink aantal kledingstukken uit de collectie van kledingontwerpster Karin Eijlders verworven. Het gaat om zestig zeer gevarieerde stukken. De mini-jurkjes en hotpants geven een fraai beeld van de jaren zestig.

Een belangrijke aanwinst met betrekking tot de veranderende wooncultuur in de 20ste eeuw is het keukeninterieur uit de - in kringen van architectuurhistorici beroemde - wijk Landlust in Amsterdam-West. Hier verrezen de eerste flatwoningen in strokenbouw, voorzien van moderne, rationele keukens. Het Haags Gemeentemuseum heeft dit interieur in langdurig bruikleen afgestaan aan het AHM.

Soms verwerft het museum objecten doordat deze worden overgedragen door andere gemeentelijke instellingen. Een interessant voorbeeld daarvan is de afvalbak met het opschrift 'Vrij veilig' die dit jaar is opgenomen in de collectie van het museum. Het Gemeentelijk Grondbedrijf heeft deze afvalbakken geplaatst in de tippelzones in Amsterdam.

Bovenstaande aanwinsten hebben allemaal betrekking op de 19de- of 20ste-eeuwse stadsgeschiedenis, en als zodanig weerspiegelen zij het huidige museumbeleid, met 'n accent op de 19de en 20ste eeuw. Dat neemt niet weg dat het kan voorkomen dat er een object wordt aangeboden van vóór 1800, dat zo uniek is of zozeer aansluit bij de bestaande collectie dat het museum toch besluit om het te verwerven. Dat was bijvoorbeeld het geval met een zeer bijzonder staaltje van borduurkunst, dat in de zomer ter veiling kwam. Het betrof een zeldzaam bloemstilven, in de tweede helft van de 17de eeuw vervaardigd door de Amsterdamse borduurwerker Anthonij Janssen. In de 17de eeuw bestonden in verschillende steden aparte gilden van borduurwerkers en het minutieuze handwerk stond in hoog aanzien. Er zijn echter slechts enkele gesigioneerde stukken bewaard gebleven en het was dan ook een buitenkans dat dit bloemstilven aangekocht kon worden. In de loop van 1997 zal het gerestaureerd worden. Daarna zal het borduurwerk te zien zijn in de tentoonstelling HET LEVEN VOLGENS LUYKEN waar het de tekening van 'de borduurwerker' prachtig aanvult.

Beheer en behoud

In 1996 stonden de werkzaamheden van de afdeling collectiebeheer voor het grootste deel in het teken van de renovatie van Museum Willet-Holthuysen. Meer hierover is te vinden in het speciale katern. Naast dit buitengewone project is zorg gedragen voor het beheer, het behoud en de ontsluiting van de voorwerpen in de permanente tentoonstelling, in de depots en de objecten die door het Amsterdams Historisch Museum in bruikleen zijn gegeven.

Bruikleen aan derden

In 1996 zijn ten behoeve van zesendertig tentoonstellingen in binnen- en buitenland ongeveer honderd werken in bruikleen afgestaan. Twee schilderijen uit de collectie Fodor zijn te zien geweest in een grote tentoonstelling over de School van Barbizon in de Bayerische Staatsgemäldesammlungen in München. Een historisch genre-stuk van Pieneman is uitgeleend aan de grote Historismus-expositie in Wenen. In november vertrok een werk van Constant Nieuwenhuys, Plan voor New Babylonische structuur op het stadsgebied van het huidige Amsterdam naar het museum voor contemporaine kunst in Barcelona, waar het werd getoond samen met andere 20ste-eeuwse utopische visies op de stad van de toekomst. Twee schilderijen en een glasschildering van Johannes Zeuner zijn uitgeleend aan het Noord-Brabants Museum en daarna aan het Frans Halsmuseum om te prijken in de expositie AARDSE PARADIJZEN, DE TUIN IN DE NEDERLANDSE KUNST. Het Frans Halsmuseum heeft vervolgens één van de schilderijen in langdurig bruikleen gevraagd en gekregen.

Vier maritieme schilderijen zijn opgenomen in de tentoonstelling LOF DER ZEEVAART in Museum Boymans-van Beuningen in Rotterdam, die vanaf maart 1997 te zien zal zijn in de Gemäldegalerie van de Staatliche Museen in Berlijn. Het Staatsmuseum de Hermitage in St. Petersburg ontving vele exponenten uit de verzameling van het Amsterdams Historisch Museum ten behoeve van de tentoonstelling PETER DE GROTE EN HOLLAND, die in de zomer in de Hermitage te zien was.

Restauraties

Restauratoren hebben veel werk aan het reisklaar maken van de kunstvoorwerpen die in bruikleen worden gevraagd. Dat gold dit jaar zeker voor de textielrestaurator. Verschillende hoepelrokken, zogenaamde paniers, en tournures (vullingen om jurken van achteren te laten uitstaan, zoals de mode rond 1870 voorschreef) werden geconserveerd alvorens ze werden uitgeleend aan een tentoonstelling over lingerie in museum Beeckesteyn in Velsen.

Ook de voorbereiding van tijdelijke tentoonstellingen in het museum zelf is vaak aanleiding om stukken uit de eigen collectie te restaureren of te conserveren. Dit gold voor een aantal tekeningen van Nicolaas van der Waay die deel uitmaakten van de tentoonstelling over het Burgerweeshuis. Voor dezelfde gelegenheid zijn diverse wezenkostuums hersteld en is een aantal replica's van originelen gemaakt.

Collectieregistratiesysteem

Tegelijk met de expositie in 1998 zullen de 18de-eeuwse tekeningen worden gepubliceerd in het vijfde deel in de serie catalogi gewijd aan de tekeningenverzameling van het Amsterdams Historisch Museum. Hieraan is in 1996 begonnen. In het afgelopen jaar is ook een begin gemaakt met een nauwgezette beschrijving van alle titels uit de collectie boeken die zijn geïllustreerd en/of geschreven door Jan Luyken (1649-1712) en zijn zoon Casper (1672-1708). Zij behoorden tot de belangrijkste boekillustratoren uit hun tijd. De bestandscatalogus van deze collectie boeken zal naar verwachting in de zomer van 1998 verschijnen.

Ook zal dan de bestandscatalogus van de glascollectie verschijnen.

Bij de registratie en beschrijving wordt meer en meer gebruikt gemaakt van de computer om de collectie toegankelijk te maken voor wetenschappelijke doeleinden, maar ook om vragen van museumbezoekers te kunnen beantwoorden. Het streven is dat binnen afzienbare tijd bezoekers zelf met behulp van de computer het collectieregistratiesysteem kunnen raadplegen. Overigens maken velen al sinds jaar en dag gebruik van de informatie die zich in de kaartenbakken van de afdeling collectieregistratie bevindt. Geïnteresseerden zetten hun onderzoek vaak voort in de depots van het museum. Op afspraak kunnen zij daar onder begeleiding van een van de depotbeheerders de objecten met eigen ogen bekijken.

Willet-bibliotheek

Abraham Willet bezat een grote collectie boeken, die na het overlijden van zijn vrouw, net als de rest van de inboedel van hun huis, eigendom werd van de stad Amsterdam. De bibliotheek is altijd in het huis op de Herengracht 605 gebleven, met uitzondering van het gedeelte dat over kunsthistorische onderwerpen ging. Die boeken zijn in langdurig bruikleen terechtgekomen in de bibliotheek van het Kunsthistorisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam. De collectie die zich in Museum Willet-Holthuysen bevindt, is inmiddels geheel beschreven. Naast boeken die

betrekking hebben op zijn kunst- en kunstnijverheidscollectie, verzamelde Willet ook Franse literatuur en boeken over heraldiek, genealogie, kostuums en wapens. In het museum bevinden zich zo'n drieduizend banden. Het is de bedoeling dat deze boeken in de loop van 1997 via de geautomatiseerde catalogus van de bibliotheek van het Amsterdams Historisch Museum toegankelijk zullen zijn voor iedereen die er belangstelling voor heeft.

Archeologie

Een apart onderdeel van de collectie betreft de archeologische bodenvondsten van de stad Amsterdam. In het afgelopen jaar heeft de afdeling Archeologie van de dienst Stedelijk Beheer opgravingen verricht op een voormalig bedrijfsterrein aan de noordwestzijde van de Valkenburgerstraat, nrs. 20-50, tegenover de zogenaamde VARA-strook. Vroeger heette dit eiland Marken.

In de jaren 1591-1592 werd besloten de stad Amsterdam voor de tweede maal in de 16de eeuw uit te breiden. Land dat buitendijks was aangeslibt werd opgehoogd. Zo ontstonden ten oosten van de Oude Schans de eilanden Uilenburg, Marken en Rapenburg. Op Marken werd de stadswerf gevestigd, waar oorlogsschepen, stadsvaartuigen, schuiten en pramen werden gebouwd en gerepareerd. Op het eiland vestigden zich ook particuliere scheepswerven, zeil- en blokmakers en scheepsbeeldhouwers. Nadat in 1660 de belangrijke werven op Rapenburg en Uilenburg naar elders verhuisden, raakte de scheepsbouw op Marken in het slop. Vanaf die tijd werden er voornamelijk woonhuizen op Marken gebouwd. De oorspronkelijke erven werden gesplitst, waardoor een wirwar van stegen ontstond.

In de eerste fase van het archeologische onderzoek kwamen de funderingsresten en restanten van muren van 18de-eeuwse woonhuizen tevoorschijn. Ook kwamen de stegen vrij die oorspronkelijk leidden naar achterliggende woningen. De meeste panden waren voorzien van een eigen waterput of een gemetselde waterkelder en een houten of stenen beerput achter het huis. Sommige huizen deelden deze voorzieningen met de burens. De beerputten van de 18de-eeuwse bebouwing leverden een diversiteit aan voorwerpen op, variërend van tinnen speelgoed, muntjes, bestek, rookgerei, textielfragmenten, Hollands en Engels aardewerk, tot Chinees porselein.

NIEUWE OPGRAVINGEN

Opgraving aan de noordwestzijde van de Valkenburgerstraat te Amsterdam.

Foto Dienst Stedelijk Beheer Amsterdam.

In de volgende fase van het onderzoek kwamen onder de 18de-eeuwse muren funderingen uit het eerste kwart van de 17de eeuw tevoorschijn. Er werd Italiaans, Hollands en Portugees aardewerk gevonden en kleine kleipijpjes. Verrassend waren de grote hoeveelheden gesmede spijkers en krammen en zware gereedschappen, zoals hamers, nijptangen en een trekzaag, die op het middenterrein werden gevonden. Het was al snel duidelijk dat hier in de 17de eeuw een werkvloer van een smederij moest zijn geweest. Nog dieper in de grond werden zware eikenhouten en grenen scheepsdelen aangetroffen, vooral resten van scheepsmasten. In dezelfde grondlaag lagen onderdelen van kattrollen die waren gemaakt van tropisch hardhout. Aan de vele houten schoeiingen die werden aangetroffen, is af te leiden dat het eiland Marken geregeld richting Uilenburg werd uitgebreid.

Samenwerking

Internationale samenwerking

Ein Haus in Europa

Het Heimatmuseum Neukölln in Berlijn nam in 1994 het initiatief tot een Europees samenwerkingsproject onder bovenstaande naam. Hieraan doen verschillende instellingen mee, zoals historische musea, universiteiten en buurtgroepen uit Berlijn, Boedapest en Amsterdam. Het Amsterdams Historisch Museum was al bezig met de voorbereidingen van de tentoonstelling over de Da Costabuurt toen het Berlijnse museum het Amsterdams Historisch Museum benaderde met de vraag aan het project deel te nemen. In alle drie de steden wordt onderzoek gedaan naar de historische en sociologische aspecten van een specifiek pand uit de 19de eeuw. Bijzonder aan het project is dat het het contact tussen stadsmusea en buurten met hun bewoners stimuleert. Woningbouwvereniging Het Oosten en Dieteke van der Ree van de vakgroep stadsgeschiedenis, verbonden aan het Sociologisch Instituut in Amsterdam, participeren van Amsterdamse zijde ook in het project. In november vond een symposium plaats in Berlijn waar de verschillende deelnemende instellingen hun activiteiten presenteerden. Het is de bedoeling dat het project te zijner tijd uitmondt in een gezamenlijke expositie en de uitgave van een boek.

Sint-Petersburg

Vier jaar samenwerking en intensief onderzoek met verschillende instellingen in Sint-Petersburg resulteerden dit jaar in een bijzondere tentoonstelling. Van juni tot en met september was de tentoonstelling PETER DE GROTE EN HOLLAND te zien in het Staatsmuseum de Hermitage. In december opende de tentoonstelling in het Amsterdams Historisch Museum. De intensieve samenwerking had ook de uitgebreide catalogus bij de tentoonstelling tot resultaat. Zowel Russische als Nederlandse onderzoekers schreven hiervoor artikelen over deelonderwerpen.

Internationale contacten

Oost-Europa

In juli ontving het Amsterdams Historisch Museum een groep museumdirecteuren uit Hongarije. Zij kregen hier informatie over het marketingbeleid van het museum en de aanpak van publiekswerving. Een uitnodiging om in Hongarije enkele workshops over marketing te geven, staat op de agenda.

Monumenten uit de VOC-tijd

In 1980 en 1981 heeft het museum steun verleend aan het Department of National Museums in Sri Lanka, bij de inrichting van het Dutch Period Museum te Colombo. Sindsdien is het museum betrokken gebleven bij tal van, vooral kleine, projecten op museaal gebied. In 1996 heeft het museum zich op initiatief van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, samen met andere museale instellingen en personen, verdiept in de mogelijkheden van onderzoek naar Nederlandse gebouwen overzee. De belangstelling voor deze aspecten van gemeenschappelijke geschiedenis is in landen als Sri Lanka, India en Indonesië aan het groeien. Aangezien in tal van gebouwen uit de Nederlandse Tijd in deze landen historische musea zijn gevestigd, ligt het voor de hand het niet te laten bij de kleinschalige hulp die wordt verleend bij allerlei museumprojecten, maar dat ook het behoud van de gebouwen zelf wordt bestudeerd.

Conferentie nieuwe media

De educatieve afdeling gaf een aantal voordrachten over ervaringen met de toepassing van nieuwe media in het Amsterdams Historisch Museum op een conferentie in Wenen, die werd georganiseerd door de International Council of Museums (ICOM).

AANWINST

ZOMERUITZICHT, 1945
 Arnold A. Pakkoo (1903-1979)
Olieverf op doek

Arnold Pakkoo (1903-1979) was kunstschilder en daarnaast stond hij jarenlang voor de klas, onder andere op een lagere school in de Jordaan. Uit de portretjes die hij tekende van zijn leerlingen, spreekt een grote aandacht en liefde voor zijn nabije omgeving. Hetzelfde is het geval met de stadsgezichten die hij schilderde vanuit het raam van zijn woning in de Sassenheimstraat. Vanaf drie hoog keek hij op de begraafplaats Te Vraag, die ingesloten ligt tussen de Schinkel en de huizenblokken aan de Generaal Vetterstraat, met in de verte het Amsterdamse Bos. Dit uitzicht heeft hij dikwijls vereeuwigd, in verschillende seizoenen en vanuit verschillende gezichtspunten.

Samenwerking met Amsterdamse instellingen

Er werd het afgelopen jaar met diverse Amsterdamse organisaties samengewerkt. Het Kunst-historisch Centrum organiseerde vanaf 18 maart acht bijeenkomsten over het monumentenbestand in Amsterdam, met de nadruk op grachtenhuizen. De Vrije Academie organiseerde een museumcursus, waarin de historische aspecten van de stad Amsterdam centraal stonden. Het Genootschap Amstelodamum hield traditiegetrouw elke donderdag in november een lezing in het Amsterdams Historisch Museum met dit jaar het thema TOEN OUD AMSTERDAM NOG NIEUW WAS. Ook met de Volksuniversiteit en Ons Amsterdam is samengewerkt.

Voor de publiekswerving voor PETER DE GROTE EN HOLLAND is intensief samengewerkt met de Nieuwe Kerk waar in dezelfde periode een tentoonstelling te zien was over de aangetrouwde kleindochter van Peter, Catharina de Grote. Er is een groot aantal gezamenlijke acties opgezet op het gebied van public relations en publiekswerving.

Stagiair(e)s

In totaal bood het museum aan elf studenten van verschillende beroepsopleidingen en universiteiten een stageplek. Studenten van de Universiteit van Amsterdam en Leiden (culturele studies, kunstgeschiedenis en geschiedenis), De Reinwardt Academie en een meubelrestauratieopleiding in Stockholm, konden in het museum werkervaring opdoen.

Vier stagiair(e)s werkten mee aan de voorbereiding van tijdelijke tentoonstellingen en educatieve projecten. Eveneens vier studenten verrichtten voorbereidend onderzoek voor de nieuwe presentatie over Amsterdam in de 19de en 20ste eeuw.

De overige stages betroffen voorbereidingen voor de glascatalogus, werk op de restauratieafdeling en het maken van beschrijvingen van aanwinsten.

Bijlagen

Bezoekersaantallen

	Amsterdams Historisch Museum				
	1992	1993	1994	1995 *	1996
Betalend	60.485	61.732	69.044	67.233	50.479
Jaarkaart	34.548	45.413	29.072	37.468	43.019
Korting	56.281	57.561	35.785	37.674	64.340
School	14.425	15.436	10.587	14.464	9.883
Totaal	165.739	180.142	144.488	156.839	167.721

	Museum Willet-Holthuysen				
	1992	1993	1994	1995	1996 **
Betalend	20.137	16.119	18.179	16.363	3.390
Jaarkaart	3.056	3.603	3.638	3.156	3.301
Korting	3.593	2.428	1.776	2.808	2.739
School	852	614	654	338	42
Totaal	27.638	22.764	24.247	22.665	9.472

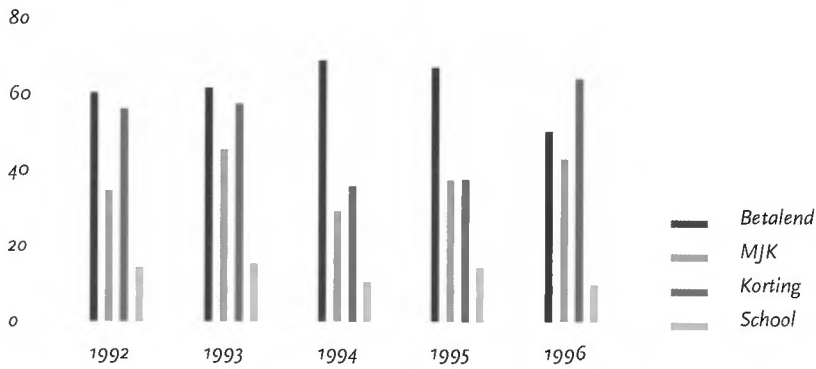
	Schuttersgalerij				
	1992	1993	1994	1995 ***	1996
Totaal	541.920	508.037	494.995	79.580	380.844

* De tentoonstelling *TOEN HIER... HONGERWINTER EN BEVRIJDING IN AMSTERDAM* op de binnenplaats van het museum trok bovendien nog eens 73.404 bezoekers.

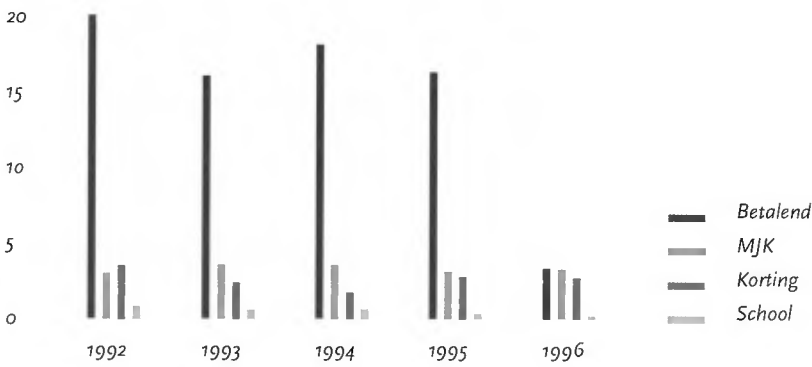
** Museum Willet-Holthuysen was wegens renovatie gesloten van 1 januari tot en met 10 november 1996.

*** De Schuttersgalerij was van 15 maart 1995 tot en met maart 1996 gesloten wegens renovatie.

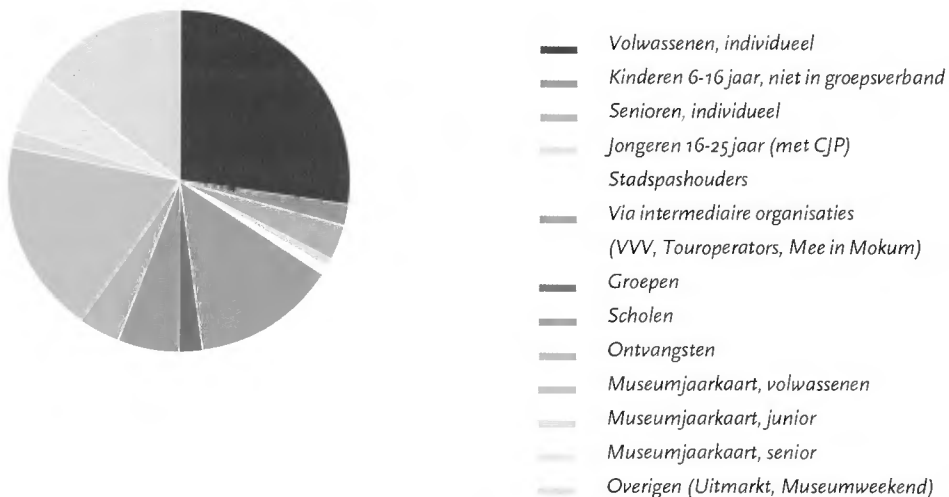
AANTAL BEZOEKERS (X DUIZEND) PER JAAR
AMSTERDAMS HISTORISCH MUSEUM

AANTAL BEZOEKERS (X DUIZEND) PER JAAR
MUSEUM WILLET-HOLTHUYSEN

BEZOEKERSGROEPEN AMSTERDAMS HISTORISCH MUSEUM *

* De percentages van de bezoekersgroepen zijn afgeleid van het soort tarief dat bezoekers hebben betaald.

Groepsbezoek

Amsterdams Historisch Museum en Museum Willet-Holthuysen

Aantal aangemelde groepen, verdeeld naar type onderwijs

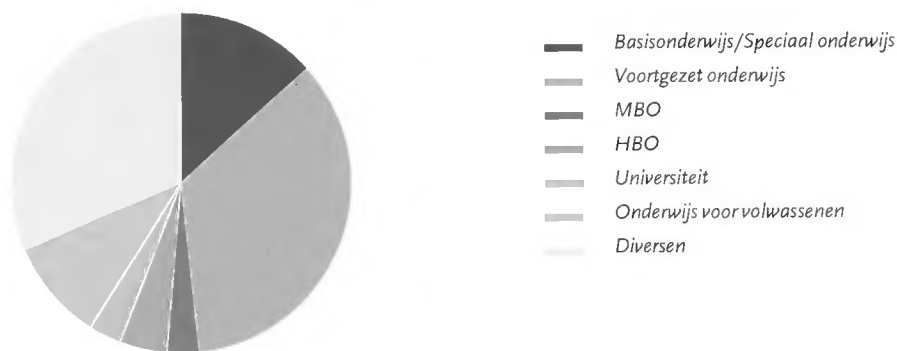
Basisonderwijs/Speciaal onderwijs	80
Voortgezet onderwijs	207
MBO	17
HBO	26
Universiteit	19
Onderwijs voor volwassenen	57
Diversen	185
Totaal	591 *

* waarvan 289 groepen o.l.v. een museumdocent

Aantal groepsbezoekers

Totaal	14.950
---------------	---------------

AANTAL AANGEMELDE GROEPEN, VERDEELD NAAR TYPE ONDERWIJS

Vergelijkende jaarcijfers m.b.t. het aantal aangemelde groepen (excl. busgroepen)

1989	534
1990	591
1991	623
1992	749
1993	932
1994	721
1995	850
1996	563 *

* Dit aantal is lager dan het aantal in 1995 door de tijdelijke sluiting van museum Willet-Holthuysen in 1996 en het grote aantal groepsbezoeken bij de tentoonstelling TOEN HIER... in 1995.

Bestuur van de Stichting Amsterdams Historisch Museum

De Stichting Amsterdams Historisch Museum beoogt het bevorderen van de belangen van het Amsterdams Historisch Museum in de meest uitgebreide zin van het woord. De Stichting voert het beheer over Het Genootschap Amsterdams Historisch Museum.

Mr. W.F.C. Stevens, voorzitter
 Mr. G.W. baron van der Feltz, penningmeester
 Prof. dr. M.C. Brands
 Ir. C. den Hartog
 G.J.A. van der Lugt
 Drs. Ed. van Thijn

Leden van het Genootschap Amsterdams Historisch Museum

Per 31 december 1996

ABN AMRO Bank N.V.
 Accountancy & Consultancy Amsterdam
 Adviesbureau voor Bouw en Installaties GEAM
 Golden Tulip Barbizon Palace Hotel
 Bouw en Aanneming-mij. Derksen & Singerling b.v.
 Cargill B.V.
 Caron & Stevens advocaten, belastingadviseurs en notarissen
 Citibank N.A.
 Delta Lloyd Verzekeringsgroep NV
 Deutsche Bank de Bary N.V.
 Dorned B.V.
 Eiso Bergsma B.V.
 Galjema B.V.
 Gemeentelijk Havenbedrijf
 Heineken Brouwerijen N.V.
 Hillen & Roosen B.V.
 Hollandsche Beton Maatschappij bv
 Hotel The Grand
 ING Bank
 Kamer van Koophandel Amsterdam
 Kas-Associatie N.V.
 KPMG Klynveld
 MeesPierson N.V.
 Motivaction
 NCM Holding N.V.
 De Nederlandsche Bank N.V.
 Nestlé Nederland B.V.
 Onderlinge Levensverzekering Mij. NOG U.A.
 Otis B.V.
 Poelwijck Adviesgroep Makelaars O.U.
 Sargentini B.V.
 Scheers Schilders, Amstelveen
 Stibbe Simont Monahan Duhot
 Van der Hoop Effektenbank N.V.
 Vendex International N.V.

Tentoonstellingen 1997

Korte vooruitblik

Waaiers en kant
Een Amsterdamse collectie
 tot en met 12 januari 1997

Tafelzilver
De Amsterdamse zilversmeden Helweg 1753-1965
 tot en met 2 maart 1997 (Museum Willet-Holthuysen)

Peter de Grote en Holland
 tot en met 13 april 1997

Ik heb een tante in Marokko
 14 februari tot en met 24 mei 1997

Fotograaf Kadir van Lohuizen legde in circa vijftienzeventig foto's het dagelijks leven vast van een Marokkaans gezin, thuis in Amsterdam en tijdens hun reis naar familie in Safi, Marokko. Rond de foto's is een tentoonstelling gemaakt met voorwerpen en uitspraken van andere Marokkaanse Amsterdammers, die illustreren hoe zij aankijken tegen het leven in zowel een Nederlandse als een Marokkaanse cultuur.

Het Amsterdam van Herman Gordijn
 16 mei tot en met 28 september 1997

Speciaal voor het Amsterdams Historisch Museum maakte kunstenaar Herman Gordijn (geb. 1932) twaalf grote schilderijen en een drieluik waarin de stad Amsterdam het decor vormt. Ze worden samen met een aantal vroegere werken van de kunstenaar tentoongesteld.

Het leven volgens Luyken
prenten en tekeningen
 26 september 1997 tot en met januari 1998

Jan Luyken (1649-1712) verbeeldde in zijn prenten en tekeningen het dagelijks leven en beroepen in zijn tijd. De tentoonstelling wordt aangevuld met een levendige presentatie van ambachten en het dagelijks leven in de 17de eeuw.

Foto's van Ed van der Elsken
 medio november 1997 tot en met 4 januari 1998

Annual Report Summary

The 1996 agenda was vast and varied. A considerable amount of time and energy went into restoration work. Thorough renovation was bestowed on the museum's Civic Guard Gallery, and also on the furnished stately home, the Willet-Holthuysen Museum on Amsterdam's Herengracht. A show about the Historical Museum in former days, when it used to be the City Orphanage, was also staged. There is now a new 'Orphans Route' through the museum, derived from the exhibition *BOYS AND GIRLS: LIFE IN THE AMSTERDAM CITY ORPHANAGE*. This exhibition presented life as it would have been during the last century and up to about 1960, for a child in the Amsterdam City Orphanage. There are now signs describing what was formerly the function of the various rooms during the Orphanage days.

In 1996 the museum successfully managed to attract new sections of the public. There was a show about the city's Turkish population, titled *ANATOLIA IN AMSTERDAM*. This project taught us a lot about attracting a specific target group. One of the main aims of the exhibition was to introduce the Turkish community in Amsterdam to the city's Historical Museum. A parallel aim was to show indigenous Amsterdammers more about their Turkish neighbours. Various groups of Turkish Amsterdammers made an essential contribution to this show, without which it would never have got off the ground.

The museum held an entirely new type of exhibition, about a district in Amsterdam known as the Da Costa neighbourhood. The exhibition looked at a small area over the past hundred years, examining the history of one dwelling. This was seen as representative for the changes taking place in general in other late 19th-century houses both in Amsterdam and elsewhere in the country. This is the first time that a detailed study has been carried out into the history of the people who lived in a specific house in a 19th-century neighbourhood. A happy feature of this exhibition is that it links up with the European project *EIN HAUS IN EUROPA*, in which the Amsterdam Historical Museum is actively engaged.

Four years of intensive research and preparation culminated in the opening on 17 December of the exhibition *PETER THE GREAT AND HOLLAND*. In close collaboration with the State Museum the Hermitage in St Petersburg and the Russian Academy of Sciences, staff from Amsterdam's Historical Museum tracked down the most amazing range of objects once forming part of Peter the Great's Collection (1672-1725). In combination with this show, Amsterdam's New Church organized an exhibition about Catherine the Great. The two exhibitions and various activities in this connection were organized in close cooperation between the New Church and the Historical Museum.

Every four months the *AHM Agenda* gives an overview of coming activities arranged by the museum. These included fun for the kids, such as peep shows into canal houses, Turkish cooking, and story time with tales about orphans from the 18th century. For both young and old there was a Turkish shadow play, displays of the clothes worn by orphans in former days, and many other delights. Part of the annual Uitmarkt was held in one of the museum's historic courtyards.

Both inside the museum and in the city many tours were organized and a variety of lectures was given, often connected with the current shows. Much music was heard echoing melodiously between the old walls - ranging from a 19th-century cantata composed in honour of the heroic orphan boy Van Speijk, to the songs of the folk musician Eddy Christiani. Noteworthy was the workshop for people who wanted to carry out research into the history of their own house. The Amsterdam Historical Museum plans to concentrate in the near future on recent history. The museum's policy will be restructured to meet this new requirement. Before the year 2000 it aims to give a fresh slant to the permanent exhibition telling the history of the city of Amsterdam. Indeed, some of the 1996 activities were test cases and in 1997 the museum will move forward with this new policy.

To mark the re-opening of the restored Willet-Holthuysen Museum on Herengracht an exhibition was organized there displaying table silver made by five generations of craftspeople from the Helweg family.

MEDEWERKERS STAFF

De medewerkers voor museum Willet-Holthuysen
The museum staff in front of the museum Willet-Holthuysen

BEDRIJVEN COMPANIES

De bedrijven die gewerkt hebben aan de verbouwing van museum Willet-Holthuysen
The companies that worked on the renovation of the museum Willet-Holthuysen

Colofon

UITGAVE Amsterdams Historisch Museum
COÖRDINATIE EN SAMENSTELLING Vincent G. van de Ven
TEKST EN REDACTIE Ilka Andringa
TEKST EN EINDREDACTIE Sanne Terlouw, Utrecht
GRAFISCHE VORMGEVING Ontwerpforum, Amsterdam
FOTO'S (tenzij anders vermeld) Piet van Roemburg, Dennis Hogers, Rob Versluys, Mirjam Herben
VERTALING ANNUAL REPORT SUMMARY Wendie Shaffer
DRUK Koopmans's drukkerij bv, Hoorn
PAPIER Dit jaarverslag is gedrukt op Mediaprint zijdemat chloorarm papier (omslag en binnenwerk) en op Omnicolor Eco (middenkatern)

AFBEELDING OMSLAG De tuin van Museum Willet-Holthuysen; Kennisgeving 6 november 1896 van de gemeente Amsterdam; FAZANT, olieverf op doek van Paul Alfred Colin (1838-1916). De wanddecoratie is een onderdeel van een serie van zestien panelen die de Franse schilder Colin in opdracht van Abraham Willet maakte, ter decoratie van de gang op de bel-etage in zijn grachtenhuis. De serie schilderijen vormt een eerbetoon aan de 18de-eeuwse Franse schilderkunst en verwijzen naar werken van Franse meesters.

Tijdens de renovatie van Museum Willet-Holthuysen zijn deze panelen gerestaureerd. Na jaren in het depot te hebben gestaan zijn de bijzondere wanddecoraties weer op hun oorspronkelijke plaats gehangen.

Amsterdams Historisch Museum

Bezoekadressen: Kalverstraat 92, Nieuwezijds Voorburgwal 357, Sint-Luciënsteeg 27

OPENINGSTIJDEN maandag t/m vrijdag 10.00-17.00 uur, zaterdag en zondag 11.00-17.00 uur
(1 januari, 30 april en 25 december gesloten)

OPENBAAR VERVOER tramlijnen 1, 2, 4, 5, 9, 11, 14, 16, 24, 25, halte Spui

DICHTSTBIJZIJNDE PARKEERGARAGES Nieuwezijds Kolk en De Bijenkorf

POSTADRES Nieuwezijds Voorburgwal 359, 1012 RM Amsterdam

TELEFOON (020) 523 18 22

FAX (020) 620 77 89

Museum Willet-Holthuysen

Bezoekadres: Herengracht 605

OPENINGSTIJDEN maandag t/m vrijdag 10.00-17.00 uur, zaterdag en zondag 11.00-17.00 uur
(1 januari, 30 april en 25 december gesloten)

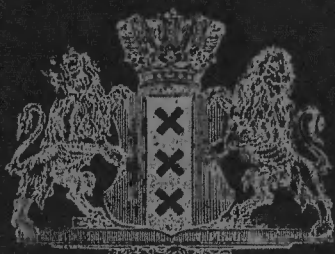
OPENBAAR VERVOER tramlijnen 4, 9, 14, halte Rembrandtplein, metro halte Waterlooplein

DICHTSTBIJZIJNDE PARKEERGARAGE Stadhuis/Muziektheater

POSTADRES Nieuwezijds Voorburgwal 359, 1012 RM Amsterdam

TELEFOON (020) 523 18 22

FAX (020) 620 77 89

KENNISGEVING

MUSEUM WILLET-HOLTHUYSEN

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Amsterdam brengen bij deze ter algemeene kennis, dat het MUSEUM WILLET-HOLTHUYSEN, te rekenen van 10 November e. k. des Maandags, Dinsdags, Woensdags, Donderdags en Zaterdags van elke week, van 10 tot 4 uur en des Zondags van 1½ tot 4 uur, voor het publiek zal worden opengesteld, tegen betaling van 25 cents per persoon, met uitzondering van den Zaterdag als wanneer 50 cents per persoon zal moeten worden betaald, en dat kinderen beneden de 15 jaren, zonder geleide, niet worden toegelaten.

De losse teekeningen, etsen, gravuren, enz. zijn op aanvraag bij den Conservator te bezichtigen des Maandags, Dinsdags en Donderdags.

Voor het bezoeken der bibliotheek zal men zich vooraf tot den Conservator hebben te wenden.

AMSTERDAM, den 6^{den} November 1896.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Amsterdam

MEINESZ

1er SECRETARIS

LE JOLLE